Ніва

ГОД I № 24 БЕЛАСТОК, 12 ЖНІЎНЯ 1956 г. ЦАНА 60 гр.

Беларуская філалогія

Дзякуючы пастаяннай апецы партыі і народнай улады беларускае насельніцтва ў Польшчы атрымала шырокія магчымасці культурнага развіцця Створаны шматлікія беларускія пачатковыя і сярэднія школы, у якіх беларуская моладзь вучыцца на сваёй роднай мове Развіваюцца калектывы мастацкай самадзейнасці, выдаецца штотыднёвік «Ніва», праводзіцца культурная праца ў гарадах і вёсках Беласточчыны Аднак гэтыя дасягненні яўна недастатковыя, а ўзровень культурна - асветнай працы ў многіх яшчэ застаецца нізкім. Найвялікшым недахопам, які сур'ёзна стрымлівае далейшае развіццё культурнай працы сярод беларускага насельніцтва з'яўляецца вострый недастатак кадраў добра ведаючых беларускую мову і літаратуру, сваю гісторыю, культуру і народныя традыцыі.

У сувязі з тым выключна важнае значэнне мае нядаўная пастанова Міністэрства Вышэйшых школ у Варшаве аб пакліканні да жыцця кафедры беларускай мовы і літаратуры пры філалагічным факультэце Варшаўскага Універсітэта.

Кафедра беларускай мовы і літаратуры, пры арганізаванні якой асабліва многа працы і энергіі прылажыла прафесар Варшаўскага Універсітэта д-р. А. Яблонская, пачне сваю дзейнасць ужо з 1 кастрычнікам гэтага года Неабходна звярнуць увагу на вялікую дапамогу, якую ў гэтай справе аказвае Савецкі Саюз Па запрашэнню Міністэрства Вышэйшых школ прыедуць у Варшаву з БССР прафесары, якія будуць выкладаць на ўніверсітэце беларускую мову і гісторыю беларускай літаратуры.

Пачынаючы з вос: 1 г. г. будзе арганізаваны першы курс беларускай філалогіі Уступныя экзамены адбудуцца 25—28 верасня па: канстытуцыі, гісторыі, польскай літаратуры, беларускай мовы (вусна) і рускай мовы (пісьмова). На першы курс беларускай філалогіі будзе прынята дваццаць кандыдатаў, прычым прадбачана магчымасць забяспечання іх стыпендыямі і кватэрамі ў студэнцкіх інтэрнатах

«Навука ў галіне беларускай філалогіі падобна польскай, рускай і іншым, абымае пяцігадовы курс навучання, пасля чаго абсальвенты атрымаюць навуковую ступень магістра філалагічных навук.

Пастанова Міністэрства Вышэйшых школ прадугледжвае, што студэнты беларускай філалогіі атрымаюць таксама пабочную спецыялізацыю ў галіне рускай мовы. Гэта пазволіць шырэй выкарыстаць веды маладых выпускнікоў так у педагагічнай як і іншай працы

На канец трэба адзначыць, што кафедра беларускай мовы і літаратуры пры Варшаўскім Універсітэце будзе цесна супрацоўнічаць з секцыяй беларускай мовы пры завочнай настаўніцкай студыі, якая арганізуецца ў Беластоку.

Кафедра беларускай філалогіі будзе займацца падрыхтоўкай высокакваліфікаваных спецыялістаў у галіне беларускай мовы і літаратуры Спецыялістаў, — якіх чакаюць беларускія сярэднія школы, рэдакцыя школьных падручнікаў на беларускай мове ў Варшаве, а таксама пераклады мастацкай і навуковай літаратуры. Перад будучымі беларускімі філолагамі адкрываюцца перспектывы цікавай навуковай працы ў галіне беларускай мовы і літаратуры, беларускага фальклора, узаемных сувязей польскай і беларускай мовы і літаратуры.

Мы верым, што новая кафедра споўніць пастаўленыя перад ёй задачы і ўнясе свой ўклад да справы яшчэ большага азнаямлення і культурнага збліжэння беларускага і польскага народаў.

Беларускае насельніцтва ў Польшчы са шчырай і гарачай удзячнасцю партыі і народнай уладзе сустракае гэту пастанову, якая з'яўляецца новым крокам у справе ўмацавання дружбы паміж нашымі народамі.

«Грамадзяне Польскай Народнай Рэспублікі маюць правы да адпачынку». (Арт. 59 Канстытуцыі ПРН). Глядзі фотарэпартаж на староцы пятай *Фота — Оміньяновіч.*

АДАМ РУСАК

Толькі з табою

Толькі з табою мне хочацца быць,
Толькі з табою,
Радасць і гора, і шчасце дзяліць
Толькі з табою.

Кожнай часінай імкнуся, лячу
З любай сустрэцца,
Толькі к табе прыхіліцца хачу,
Сэрцам да сэрца.

Выйсці у поле, дзе нівы шумяць
Ранняй парою,
Першую зорку на небе спаткаць
Толькі з табою.

Гэтак не страшны цяжкія пуці
Будуць з табою,
Гэтак ісці неразлучна ў жыцці
Толькі з табою.

НЕ СПЯВАЙ

Не шукай ты мяне
Каля жытніх палёў,
Не шукай...
Калі к сэрцу майму
Ты дарог не знайшоў,
Не шукай...

Не кажы ты мне слоў,
Што не грэюць цяплом,
Не кажы...

Калі сэрца тваё
Не палае агнём,
Не кажы...

Не спявай пад акном
Ты мне песні сваёй,
Не спявай...
Калі я не з'яўляюся
Песняй тваёй —
Не спявай...

МАРК СМАГАРОВІЧ

Пагаворка

Салдаты зналі пагаворку,
Што паміраюць толькі раз.
Аднойчы ўпаў снарад на ўзгорку
Ля самага мяне якраз.

Грымела кананада дзесьці,
Сябры ішлі ў гарачы бой,
А я па ўсіх законах смерці
Ляжу, засыпаны зямлёй.

Дамоў са штаба напісалі,
Што я загінуў на вайне.
Ды толькі ў палявым шпіталі
Жыццё ізноў вярнулі мне.

Я пахаваны быў на горцы
У тую грозную пару,
І калі верыць пагаворцы,
Дык больш ніколі не пamру.

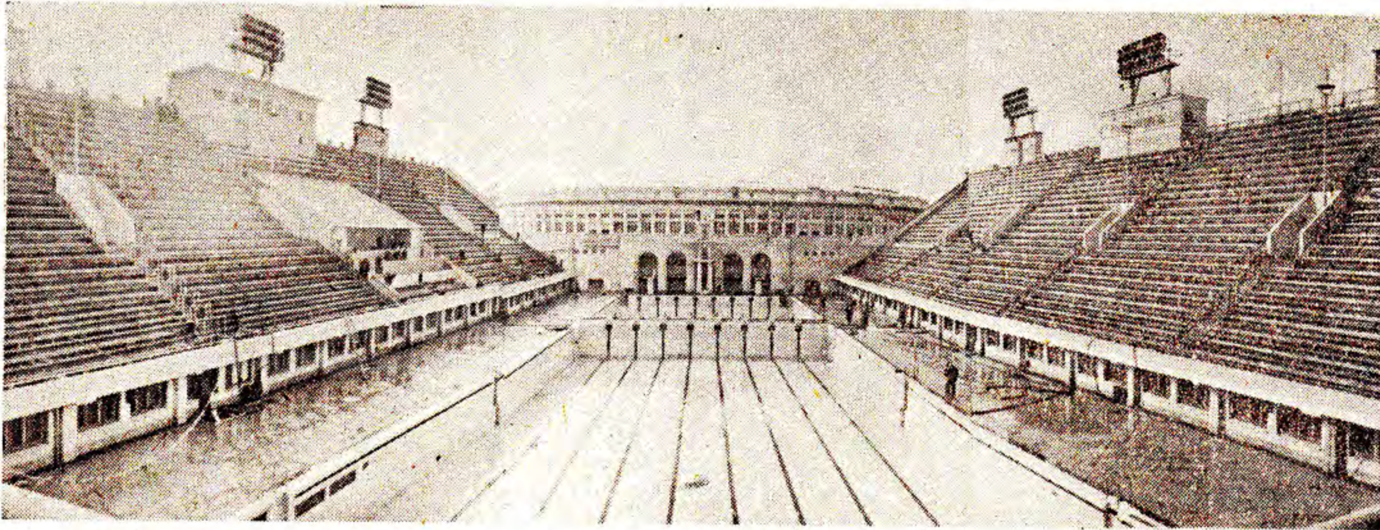
Мексіканская графіка

Леопольдо Мендэс. *«Пастаўлены да сцяны».*

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

Тыдзень праз фотааб'ектыў

31 ліпеня ў аўторак, у Лужніках ля Масквы адбылося ўрачыстае адкрыццё стадыёна, які атрымаў назву імя У. І. Леніна. На гэтым стадыёне 5 жніўня г. г. пачалася спартакіяда народаў СССР. Новы стадыён абсталявана комплексам прыладаў да розыгрышу 26 спартыўных дысцыплін. *На здымку: навейшы плавальны басейн.*

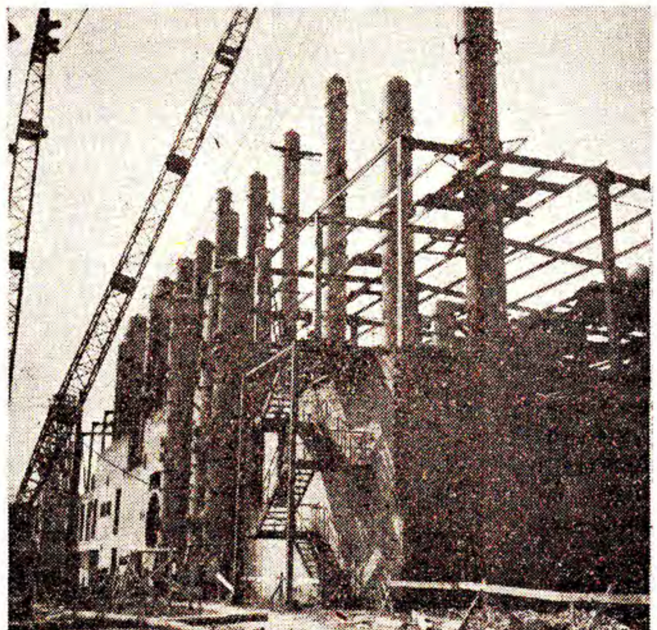
Фота. — ЦАФ.

У сучасны момант Пазнанскія рачныя верфі выконваюць заказ Ветнамскай Народна - Дэмакратычнай Рэспублікі — партыю 20 барж аб грузападымальнасці ў 100 тон.

На здымку: мантаж баржавых сегментаў.

ЦАФ — фото Кандрацкі

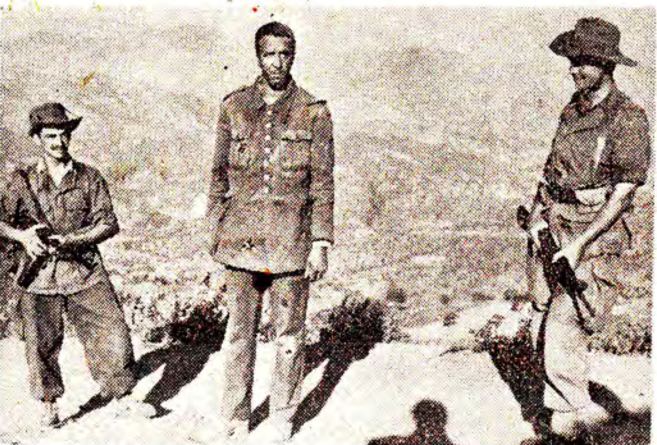
Каўчук з'яўляецца адной з найбольш каштоўных сыравін без якой немажлівае развіццё матарызацыі і раду іншых галін нацыянальнай гаспадаркі. У сучасны момант імпартуецца яго з заграніцы. Незадоўга аднак у нашай краіне пачнецца выраб. сінтэтычнага каўчуку. Зараз у Дварах ля Асвенціма. будуецца першы ў краіне і адзін з найвялікшых у Еўропе завод, у якім будзе вырабляцца сінтэтычны каўчук. Будаўніцтва завода ў разгары.

На здымку: фрагмент будовы. *Фото — ЦАФ*

Пчалярскае гандлёвае прадпрыемства ў Любліне значна пашырыла сетку закупачных пунктаў на тэрыторыі Люблінскага і Беластоцкага ваяводстваў. Лік пунктаў з 46 у мінулым годзе ўзрос да 137 у бягучым годзе.

На здымку: прызначаны на экспарт бочкі мёду чакаюць на пагрузку. *Фото — ЦАФ.*

На здымку: французскія салдаты вядуць на допыт узятага ў палон алжырскага селяніна. *Фото — ЦАФ*

Усякая ўсячына

Міністр прайграў вайну

Міністр вайны прайграў вайну і не якую — такую вайну з... бялізняную.

Як паведамляе газета «Эстэррайхішэ Фольксцітымэ» — выйгралі яе жанчыны, якія служаць у дапаможных атрадах брытанскай арміі.

Вось упачатку ліпеня англійскі міністр паведаміў, што жанчыны ў арміі не будуць вымушаны насіць урадавай бялізны інакш званай, «казённай бялізны», зробленай з грубага палатна паводле стандартных узораў, якая дагэтуль з'яўлялася для іх кашмарам. Цяпер, як і іншыя жанчыны так і жанчыны — жаўнеры, маюць права насіць нават нылёновую споднюю бялізну.

Рашэнне

Як паведамляе англійская газета «Сандэй Таймс» ужо на працягу 20 наступных год людзі будуць маглі змяняць сабе колер шкуры. І гэта зусім не трудная справа, хопіць толькі— піша газета — прыняць некалькі пілюль. Ужо цяпер існуюць пілюлі, пад уплывам якіх белы колер шкуры змяняецца на карычневы. Пілюлі вырабляецца з экстракту, лімонавых корак і прыпісваецца тым пацыентам, шкура якіх ўразлівая на ўздзейнічанне сонечных праменняў. Такім самым спосабам можна будзе змяніць чорную шкуру на белую.

Нам здаецца, што кожны чалавек павінен мець сваю ўласную шкуру, а яе колер не павінен з'яўляцца ніякай праблемай.

Дзе-ж поспех?...

Старшыня лонданскай дыспетчарскай сэр Джон Эльёт заявіў, што сучасныя лонданскія аўтобусы па хуткасці вельмі мала розняцца ад раней ужываных конных амнібусаў. У цэнтры горада дзе адбываецца вялікі рух — хуткасць амаль такая самая як амнібусаў-продкаў, якія існавалі 50 год таму. Сэр Эльёт выступіў з пратэстам супроць гэтых непарадкаў і вырашыў зноў прывесці ва ўжыткаванне некалькі конных аўтобусаў.

Дык... «вё коніку»...

Зверства

Газета «Нойс Дэйчлянд» паведамляе, што ў Мюнхене, амерыканскія акупанты дапусціліся да страшэнных здзекаў.

У поўночнай частцы Мюнхен вышла на шпацыр у лес 17-ці гадовая маці з дзіцём, якому было 2 тыдні. І вось напалі на яе двух мужчын у амерыканскіх мундзірах. Яны схапілі жанчыну, зацягнулі ў недалёкія кусты і па чарзе згвалцілі яе.

Крыкі жанчыны не далі пажаданых вынікаў, бо нікога нідзе не было, хто-б дапамог ёй выратавацца.

Сонечная краіна

Выдаваная ў Поўднёвай Афрыцы газета «Кейп Таймс» у нумары з 25 чэрвеня г. г. апублікавала прамову прэм'ера Поўднёва-Афрыканскага Саюза Стрыйдама, з якою выступаў да лонданцаў на канферэнцыі прэм'ераў Брытанскай Садружнасці Нацый. У прамове між іншым, сказаў: «Прыязджайце ў прыгожую і сонечную Поўднёвую Афрыку, нічога не бойцеся. Не верце ў тое, што пішуць газеты, быццам мы, — паліцэйская дзяржава. Можаце прыязджаць і запэўніваю вас, што на нашых вуліцах не спаткаеце паліцыянтаў больш чым у вашай краіне»...

У гэтым самым нумары, на старонцы 2 пад загалоўкам «Паліцыя разганяе вызваленчы веч» — чытаем: — «Учора 60 удзельнікаў спецыяльнай службы і даволі многа ўзброенай паліцыі — разагналі першы штогадовы з'езд аб'еднання ФЦМ — абаронцаў канстытуцыйных свабод, які быў саргані заваны ў Кліптаўн, непадалёку Ёганесбурга.

СУЭЦКІ КАНАЛ

Прыгожая, сіняя водная дарога, абваколена жоўтымі, сыпкімі пяскамі — вось Суэцкі канал, які без шлюз, розніцы ўзроўню вады, злучае Міжземнае мора з Чырвоным морам. Яго даўжыня: 170 км., глыбіня 11—12 м., шырыня 80—135 м. Праходзіць ад Порт Саіда на поўначы да Суэца на поўдні.

Вялікае значэнне гэтага канала ў сусветным мораплаўстве заключаецца ў тым, што ён значна пакарачае шлях у Індыю і Далёкі Усход. Гэты шлях напрыклад ад Гдыні, вакол Афрыкі і ля Мыса Добрай Надзеі ў Бамбей, у Індыі, складае лік 11 500 марскіх міль, а калі накіравацца цераз Суэцкі канал, то толькі 6 555 міль.

За першы год эксплуатацыі канала г. зн. у 1870 г. цераз канал пераплыла 486 караблёў. Гэты лік безупынна павялічваўся і ўжо ў апошнім годзе перад першай сусветнай вайною складаў лічбу 5 085. У 1928 г. цераз канал пераплыла 5 977 караблёў перавозячы 300 000 чалавек. З канала карыстала некалькі дзяржаў. Удзел Вялікабрытаніі складаў 55,5 прац., Галандыі 10,3 прац., Нямеччыны 10,1 прац. і Францыі 5,8 прац. У 1950 годзе цераз канал пераплыла 11 751 караблёў аб агульнай грузападымальнасці 82 мільёнаў тон бруто, — інакш 32 караблі ў дзень.

Гэта сведчыць аб тым, наколькі вялікае значэнне меў гэты канал для каланіяльных дзяржаў. Без гэтага канала ўся каланіяльная палітыка Вялікабрытаніі і Францыі, на Блізкім і Далёкім Усходзе была-б амаль нерэальнай. Без гэтага канала рабунак і эксплуатацыя каланіяльнымі дзяржавамі Індыі, Інданезіі, Малайяў і Кітая каштавала-б вельмі дарага.

Для Вялікабрытаніі Суэц значыў лёгкі доступ у калоніі і залежныя ад яе дзяржавы Далёкага Усходу — Аўстралію. У сучасны момант для каланіяльных дзяржаў Суэцкі канал з'яўляецца непамерна важным злучэннем з газавымі крыніцамі на Блізкім Усходзе і Поўднёвай Азіі. Таксама і цяпер, пасля нацыяналізацыі Егіпетам Суэцкага канала, доступ да яго адкрыты для ўсіх дзяржаў, якія прызнаюць егіпецкае права ўласнасці да канала.

Нацыяналізацыя канала мае вялікае палітычнае значэнне. Варта тут падкрэсліць, што апошнім часам Суэцкі канал у выніку распаду каланіяльнай сістэмы, штораз менш служыў рабаўніцкаму гандлю, а ў штораз большай ступені садзейнічаў таварнаму абмену паміж роўнаправнымі дзяржавамі. Апроч гэтага, зона Суэцкага канала перастала быць ваенным умацаваннем і плацдармам каланіяльных дзяржаў. Варта пры гэтым прыпомніць, што менавіта з гэтай зоны ў 1882 г. выйшлі англійскія войскі, якія люта расправіліся з егіпецкім паўстаннем і акупіравалі краіну. Факт, што канал з'яўляўся замежнай уласнасцю для Егіпта было гэта вялікім цяжарам. Акцыянеры канала паслугоўваючыся мілітарнымі пагрозамі без ніякага абмежавання карысталіся егіпецкай зямлёю, дамагаліся бясплатных паставак будаўнічых матэрыялаў, уводзілі нявольніцтва, прымусовую працу.

Не трэба таксама забываць, што праблема пабудовы такога канала моцна цікавіла фараонаў. Ужо 4 000 гадоў таму, Сесотрыс рабіў у гэтым напрамку першыя спробы, але не мог пераадоліць сыпкія пяскі. 2 500 гадоў таму, фараон Неко загадаў пачаць будову, якая была закончана ў 100 год пазней персідскім царам Дарыям.

У далейшым аднак пяскі зноў засыпалі гэты канал. Толькі ў 7 стагоддзі новай эры Арабы зноў адбудавалі яго. У 767 годзе канал ізноў быў засыпаны пяскамі.

Цяпер Суэцкі канал знаходзіцца ў руках незалежнага Егіпта і цяпер, у час суіснавання і вызваленчай барацьбы народаў, будзе служыць вялікай справе: — збліжэння народаў цэлага свету.

Сава

З дарожнага дзённіка (2)

Ачулася...

Ёсць сярод нас людзі не надта гаваркі.. Часта з імі сустракаемся, сумесна працуем, сябруем і калі ў нас спытаюцца аб іх, не запінаючыся адказваем «як-жа, ведаю, старыя знаёмыя» І раптам адно канкрэтнае пытанне наконт іх асабістага жыцця, як мы раскладываем рукі і вымушаны прызнацца, што гэтага таварыша, усё-ж такі, мала ведаем.

Вось так было і з намі на Мінскім трактарным заводзе (ды ці-ж толькі на трактарным!) Чулі мы аб гэтым заводзе. Думалі — завод ды завод Надта ўжо мала ў нас аб ім ведаюць.

Уяўленне аб маштабах трактарнага будаўніцтва пераважна вяжацца ў нас з Сталінградскім трактарным заводам. Нічога дзіўнага, сталінградскі завод, гэта пачатак буйнага трактарнага будаўніцтва. Таму аб ім і больш гаварылася. Нямалаважную ролю ў папулярнасці СТЗ адыгралі і франтавыя звесткі аб гераічнай абароне завода ў час Айчыннай вайны. Ды што тут гаварыць, — ці-ж многа наш, краёвы друк даў нам ведаў аб Беларусі?

Прада мною ляжыць апошні нумар «Новай культуры» (з 29 ліпеня г. г.). Вось Беларусь бачаная вачыма Віктара Варашыльскага:

„Za oknem przepływa jednostajna, płaska, tu i ówdzie porośnięta niezbyt malowniczymi zagajnikami, po siostrzanemu podobna do Polski, ale chyba bardziej jeszcze stężała w wojennym bólu, z którego po tylu latach wciąż nie potrafi się ocknąć — Białoruś“.

Мабыць з вакон вагона рэстарана краявід бывае зацьмёным і можа ўводзіць чалавека ў меланхолію, гэтага не супярэчу. Ды трэба было адчыніць вакно, ды набраць у грудзі бадзёрага паветра Беларусі, яно мае асвяжаючую сілу.

Беларусь ачулася з «wojennego bólu». Паблізна сярод такога-ж краявіду, як апісвае ў «Новай культуры» Варашыльскі, у 1947 годзе пачалося будаўніцтва Мінскага трактарнага завода. У 1951 годзе завод выпусціў першы трактар. Цяпер выпускае 75 машын у дзень.

Дзесяткі тысяч трактараў МТЗ працуюць у Савецкім Саюзе і ў 26 зарубежных дзяржавах. Цяпер на гэтым толькі заводзе больш рабочых, чым у дарэвалюцыйны перыяд было ва ўсёй Беларусі. Гэта цэлы горад, з сваімі вуліцамі, зелянінай, сталовымі, друкам.

Дзе тут месца ча песімізм?! Зразумела, не без цяжкасцей гэта прыйшлося, цяжкасці існуюць і цяпер. Вось напрыклад справа з рабочымі. Рабочыя гэта ў асноўным мясцовае насельніцтва, якое да вайны не бачыла станка Нямалаважная цяжкасць Трэба было даць людзям тэхнічныя веды, трэба было стварыць ім адпаведныя ўмовы для навучання.

І вось пры заводзе арганізаваўся вячэрні аўтамеханічны тэхнікум, у якім абучаецца каля 300 чалавек. Каля 200 чалавек займаецца ў вячаровым і завочным політэхнічным інстытуце Хто вучыцца, той працуе ў дзённую змену. Заканчваючыя інстытут маюць 4 месяцы водпуску для падрыхтоўкі дыплома (1 месяц ад завода і на 3 месяцы пераходзяць на дзяржаўную стыпендыю).

Пры заводзе існуюць 2-х гадовыя рамесніцкія і тэхнічныя вучылішчы, у якіх абучаецца каля 700 чалавек.

Гэта аднак не вырашае праблемы і таму ўводзіцца шмат другіх метадаў абучэння.

Кожны паступаючы рабочы павінен абавязкова прайсці школу тэхнічнага мінімуму (80 гадзін), у якой абучаюць інжынеры і тэхнікі завода.

Усе гэтыя цяжкасці звязаны з тым, што Беларусь сёння перакрыла даваенны ўзровень гаспадарчага і культурнага развіцця і сямімілёвымі крокамі ўваходзіць у заўтрашні дзень.

У канцы пяцігодкі Мінскі трактарны завод павінен выпусціць 50 тысяч трактараў у год Праз кожныя 5,5 мінуты з канвеера будзе зыходзіць трактар, праз кожныя пяць мінут — дызельматор. У параўнанні з мінулым годам прадукцыя павялічыцца ў 2,7 разоў.

Усё гэта атрымаецца без павелічэння прадукцыйнай плошчы, з невялікім павелічэннем колькасці рабочых, усё гэта атрымаецца праз мадэрнізацыю прадукцыі.

Завод малады, людзі на ім маладыя, яны гарачыя патрыёты гэтай справы, якую перад імі паставіла партыя, і калі іх уяўляць не ў рэстаране міжнароднага экспрэса, а сутыкацца з імі, гутарыць, тады не зробім вываду, што Беларусь не ачулася з ваенных ранаў.

Вось мы ў пасёлку трактарнага завода, я і знаходзімся непадалёк. Ідзем на скверы, на якім растуць 25—30-ці гадовыя ліпы. Нашыя суправаджаючыя з завода, відавочна з намерам зрабіць нам нечаканасць, звяртаюцца да нас з запытаннем, ці аб мы адгадалі, колькі гэтаму скверу год? Ды мы ўжо звыкліся з Мінскам і нялёгка зваліць нас на вуду Да максімум даводзім узрост сквера і няўпэўнена адказваем, што відавочна сквер заложана ў гэтым годзе.

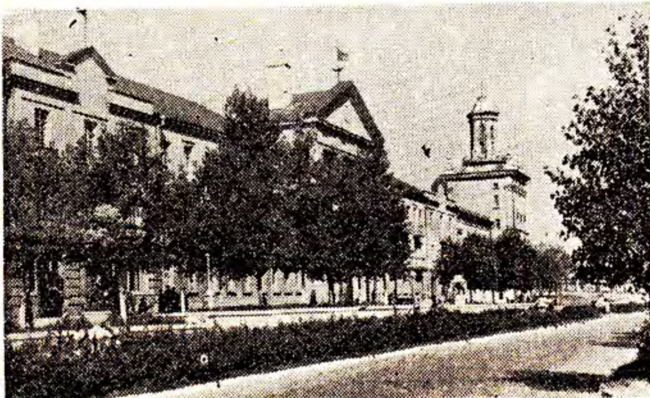
Не памыліліся, сквер заложаны два месяцы таму.

Культурна жывуць трактаразаводцы ў сваім пасёлку. Тут 2 сярэднія школы, 2 яслі, 5 дзіцячых садоў, клуб, у якім працуе шмат гурткоў, як харавы, драматычны, струнны, духавых інструментаў, танцавальны, баяністаў, вакальны, кройкі, шыцця, мастацкай вышыўкі.

У недалёкай будучыні будзе пабудаваны свой палац культуры і стадыён, а восенню трактаразаводцы на плошчы 25 га. заложаць калектыўны сад.

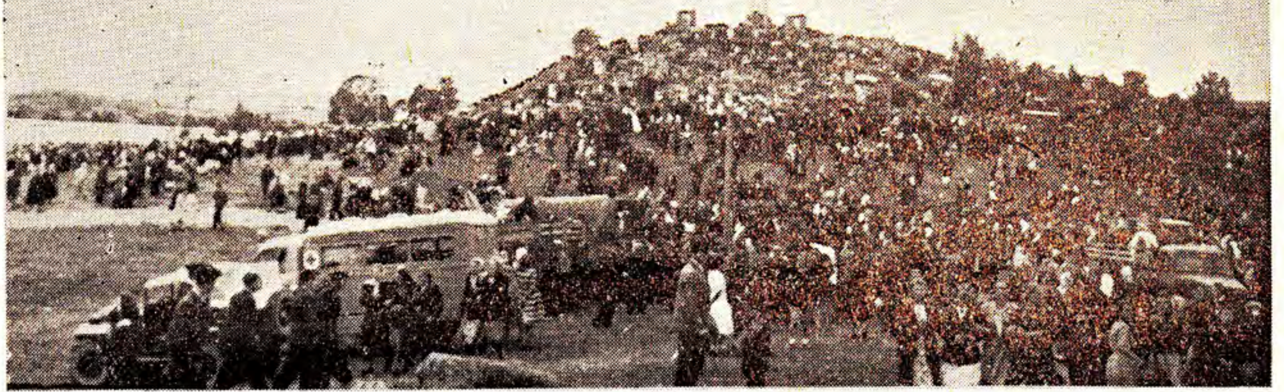
Гэтыя справы тут усіх турбуюць, імі жыве ўвесь завод, які з'яўляецца адным з сотняў прыкладаў таго, што Беларусь ачулася з ваенных ранаў.

ГЕОРГІ ВАЛКАВЫЦКІ

Жылы дом рабочых Мінскага трактарнага завода па вуліцы Прамысловай.

Над Нараччу песні звіняць

Цудоўна возера Нарач, калі спакойна і задумённа гойдаюцца хвалі і іскрыцца пад сонцам блакітная далячынь, дзе раз-по-раз прамільгнуць рыбацкія чаўны Калі-ж узнімецца вецер, абудзяцца і разгуляюцца хвалі грозна абрушваючы на берагі снапы пырскаў і пены. Суровы і велічны малюнак. Не здарма-ж возера Нарач лічыцца адным з самых прыгажэйшых куткоў на Беларусі і здаўна прыцягвае да сябе турыстаў. Прыязджалі сюды ганарлівыя паны з Варшавы і Вены, былі на яго берагах лёгкадумныя французы і фанабэрыстыя англічане. У мінулую-ж суботу і нядзелю сюды з усіх канцоў Маладзечанскай вобласці ды і з усей рэспублікі з'язджаліся рабочыя, сяляне, служачыя. Няспынным патокам рухаліся аздобленыя зелянінай і ўпрыгожаныя сцягамі машыны. Тысячы па-святочнаму апранутых людзей ехалі на матацыклях і веласіпедах, ішлі пешшу. Над дарогамі луналі песні пра Радзіму і Партыю, пра шчасце творчай стваральнай працы.

А 12 год назад па гэтых-жа дарогах у беспарадку каціліся адступаючыя пад магутнымі ўдарамі Савецкай Арміі зграі гітлераўскіх захопнікаў. Зямля гарэла пад нагамі акупантаў. Народныя мсціўцы — партызаны — перахоплівалі варожыя калоны, навязвалі ім жорсткія бэі Дзесяткі тысяч ворагаў навечна засталося ў зямлі Беларусі Велічным помнікам гэтым гераічным дням узвышаецца на высокім маляўнічым беразе Нарачы стройны абеліск, узнягнуты ў гонар воінаў Савецкай Арміі і партызан Да падножжа гэтага абеліска з'язджаліся тысячы людзей, каб урачыста адзначыць слаўную гадавіну - 12-годдзе з дня вызвалення Савецкай Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў. Гэта свята стала традыцыйным святам песні, паказам народных талентаў.

...11 гадзін дня Сабраўшыхся на мітынг працоўных вітае сакратар абкома КПБ тав. Южык. Над бяскрайнімі воламі Нарачы, над неабсяжнымі калгаснымі палямі, дзе паспявае высокі ўраджай, гучыць мелодыя Дзяржаўнага гімна Савецкага Саюза. Яе змяняюць гукі жалобнай музыкі. Дэлегацыі ад калгасаў і фабрык, устаноў і школ павольна нясуць да падножжа помніка вянкі жывых кветак, перавітых жалобнымі істужкамі. Урачыстым маўчаннем прысутныя ўшаноўваюць памяць верных сыноў Радзімы, аддаўшых сваё жыццё за яе свабоду і незалежнасць.

Пачынаецца абласное свята песні На сцэне зводны чатырохтысячны хор пад кіраўніцтвам заслужанага артыста БССР А І. Білібіна. Гучыць Дзяржаўны гімн Беларускай ССР. Выконваюцца песні «Фестывальная», «Залатыя каласы», «Ой, бярозы і сосны» і іншыя.

Аб'яднаны хор змяняюць-калектывы мастацкай самадзейнасці калгасаў, МТС, саўгасаў, прадпрыемстваў і ўстаноў У іх рэпертуары — класічныя творы, беларускія і рускія песні і танцы, а таксама песні і танцы іншых народаў СССР і краін народнай дэмакратыі Свята песні ператвараецца ў яркае сведчанне глыбокіх сувязей паміж брацкімі культурамі народаў СССР і краін народнай дэмакратыі. Вось выступае хор калгаса «Рассвет», Астравецкага раёна Яго ўдзельнікі выдатна выконваюць літоўскую жартоўную песню «Суботні вечар» Гарачымі апладысментамі ўзнагародзілі слухачы баяніста Дунілавіцкага Дома культуры І Сушко за выкананне непераўзыйдзёнага паланеза Агінскага Ў рэпертуары многіх танцавальных калектываў былі польскія народныя танцы.

Выступленне танцавальнага калектыву Вілейскага Дома культуры.

На свяце ўпершыню прагучэлі новыя народныя песні і прыпеўкі Самадзейныя кампазітары ўслаўляюць у сваіх творах працаўнікоў калгасных палёў, наватараў вытворчасці. Арыгінальна гучаць прыпеўкі, складзеныя маладой калгасніцай Софіяй Лабатай, у выкананні хора калгаса імя Молатава, Глыбоцкага раёна Іх героямі з'яўляюцца лепшыя даяркі Мацюшонак і Грудзінская, свінаркі Канькавая Крывёнак і іншыя людзі калгаса.

Розным быў узрост выступаючых. Сапраўды, тут выступаў кожны таленавіты Самаму старэйшаму з выканаўцаў было больш 90 год, а спявачка Юля Недбайлава з Дунілавіч толькі што перайшла ў пяты клас.

Выступае самая юная ўдзельніца Юля Недбайлава.

Адзін нумар змяняецца другім Харавыя спевы — сола, дэкламатары — танцорамі. Гледачы бурна адабраюць амаль кожнае выступленне.

А ў гэты час на спартыўных пляцоўках спаборнічаюць толькі што склаўшыяся валейбольныя каманды. Аматараў стралковага спорту вабіць цір. На танцавальных пляцоўках весяліцца моладзь. Імклівыя маторкі разразаюць хвалі Нарачы. Нягледзячы на халодны вецер і час ад-часу пакрапываючы дожджык, у вадзе відаць і плыўцы. Кожны весяліцца, як умее.

Надвор'е не перашкодзіла святу песні Пасля заканчэння агляду мастацкай самадзейнасці, народнае гулянне працягвалася Да позняга вечара над Нараччу звінелі песні.

А. БАЛАШ.

СЯРГЕЙ ГРАХОЎСКІ

Я цябе прыгадаў
Басаногаю, шустраю, тонкай
Пад нагамі рассыпала
Раніца зерні расы,
І тады, у далёкія тыя часы,
Я цябе уяўляў
Залатою сасонкай,
І, здавалася, будзеш такою заўжды —
Маладою, празрыстаю, крышачку колкай.
Ды хіба-ж загадаеш,
Каб вечна квітнелі сады
І у небе ніколі не гаслі вясёлкі?
Ды хіба-ж загадаеш, каму,
Каб гады
Над табою і мною улады не мелі,
Каб спынілася плынь нестрыманай вады,
Каб да старасці скроні у нас не сівелі?
Пасівелі,
а сэрца не хоча старэць —
Мабыць, вызнана мала і зроблена мала.
Мы гарэлі ў агні, але нам не згарэць,
Навальніца прайшла, але нас не зламала.
Ты заўсёды была клапатліваю жонкай,
Ты суровай была міласэрнай сястрой.
Я цябе і цяпер уяўляю сасонкай,
Што ярчэ палымнее вячэрняй зарой.
А калі развітацца ізноў давялося,
Захацелася ласкай і словам сардэчным сагрэць.
Зелянеюць сасонкі зімою і ўвосень.
Маладзее зямля, дык і мы не павінны старэць.

Кааператыўныя дажынкі

Амаль ніхто не спяваў «Плён нясем, плён» Не было таксама традыцыйнага вянка Тым не менш настрой у час дажынак, як`я святкавалі ў суботу, 28 ліпеня, кааператыўшчыкі з Ча, вак, Дарожак і Зайчыкаў быў урачысты Гэта ўжо належыць да традыцыі ў г ты: кааператывах, што пасля збору жыта ўрачыста святкуецца малыя дажынкі (жытнёвыя).

* * *

У Чарэўках не лічыцца гэта рэдкасцю, калі кааператыўшчыкі цесна ўсаджваюцца за сталамі, калі штостарэйшыя гаспадыні якуць мяса, піражнае, рыбы, калі коцяцца бочкі з півам, калі гасне ва ўсёй вёцы святло, а толькі з адной ·светленай хаты нясецца праз усю вёску, аж над параўскія сенажаці сардэчная беларуская песня Бо ў Чарэўках так, як не трэба многа прасіць на работу, так і не трэба многа запрашаць на забаву.

Некалі не ведалі Чарэўкі такой весялосці і такой радасці Даўней Чарэўскія пяскі не радзілі буракоў і пшаніцы Бедна жылі іх уласнікі Гаму толькі кааператыўшчыкі стварылі новую традыцыю — радавацца супольным дабрабытам Гэты дабрабыт стварылі вялікія даходы з калектыўнай працы Сягоння кааператыўшчыкі займаюць месца за сталом, як адна вялікая сям'я, спяваюць, узнімаюць чаркі, хваляць гаспадынь, якія падрыхтавалі такі смачны пачастунак: Зіну Міхальчук, Надзю Купрыянюк, Ганну Валесюк, Вольгу Матвейчук, Надзю Дзямянчук ..

Добрабыт? Па рознаму можна акрэсліць яго ў кааператывах, але тое, што кааператыўшчык Купрыянюк месяц таму выдаючы сваю дачку за-

...настрой быў урачысты.

муж запрасіў на вяселле гасцей на 22 сталы і багата іх пачаставаў, таксама можна прывесці да аднаго назоўніка добрабыту.

* * *

Ілья Аляксюк мае ўжо 78 гадоў Папросту трудна сабе спалучыць 627 выпрацаваных працадзён з так прыгожым векам А менавіта, толькі працадзён выпрацаваў Аляксюк, як брыгадзір палявод чай брыгады Прыгожа перажывае старасць Ілья Аляксюк бо адчувае сябе патрэбным у гэтым калектыве. А тут, за сталом ён быццам памаладзеў, пахарашэў. Большасць кааператыўшчыкаў у Чарэўках — гэта моладзь Дзяўчаты ўпрыгожаныя кветкамі, прыбраныя ў шаўковыя кашулі кавалеры, цешацца сваім святам, бо слаўна на яго папрацавалі.

Часам толькі Сёма Дзямянчук тужліва падумае аб сваёй каханай, крыху крыўдуючы, што не прышла з ім на дажынкі Уперлася, што не прыдзе, бо.., мала выпрацавала працадзён Калі-ж аднак мела працаваць — у бацькоў

.. купіў жонцы швейную машыну.

коў ж яна прабывае толькі ў час вакацый?

«Ой рябина кудрявая,
Белые цветы,
Ой рябина, рябинушка,
Что взгрустнула ты».

далёка нясецца па вёсцы песня

У Дарожках ад двара да двара не ходзіцца пехатой, а ездзіцца на веласіпедах Не цяжка было кааператыўшчыкам прадаўшы збожжа, купіць веласіпеды Гэты «веласіпедны» рух асабліва быў ажыўлены ў суботу, у пасляпоўднёвы час Кааператыўшчыцы напяклі піражнага, мяса; дзяўчаты надзелі прыгожыя сукенкі, а арганізатары дажынак усё яшчэ ніяк не маглі дамовіцца дзе адбудзецца ўрачыстасць От, як заўжды ёсць замінкі з падшуканнем адпаведнага памяшкання.

— Нам папросту неабходны клуб, але відаць яшчэ не хутка яго дачакаемся — кажа член праўлення сельгаскааператыва Мы хацелі самі пабудаваць, але Аддзел культуры ПРН у Беластоку патрабуе, каб мы будавалі яго паводле тыповага кашгарыса на поўмільёна злоты. Ну, а нам на гэта не хапае.

Як-жа гэта? Калі прэзідыі будуць ставіць кааператыўшчыкам такія ўльтыматумы, то і сапраўды за доўга давядзецца чакаць, калі ў кожнай вёсцы будзе клуб...

Мары аб клубе ніколі ў Дарожках не з'яўляліся праблемай. Гэтыя мары з'явіліся толькі пасля арганізацыі сельгаскааператыва, калі выявілася, што хаты кааператыўшчыкаў занадта цесныя каб змясціць у час сходаў ці забавы вялікі калектыў.

* * *

Хаця кааператыўшчыкі ўжо сабралі новы ўраджай аднак у іх кладоўках нямнога ёсць месца для новага збожжа Ну што ж, справа збожжа, бульбы, мукі перад навіною ў Дарожках з'яўляецца ўжо толькі гістарычным паняццем Гэтага яшчэ ёсць многа нягледзячы на тое, што прадалося шмат збожжа на пакупку радыёпрыёмнікаў, веласіпедаў, швейных машын, мэблі...

От, увойдзем напрыклад, хаця-б у хату кааператыўшчыка Вішнеўскага Ён купіў сабе радыёпрыёмнік, які каштаваў 4 000 зл Апроч гэтага купіў жонцы швейную машыну ..

Жонка Вішнеўскага адчыніла шафу Трэба-ж выбраць прыгожую сукенку на дажынкі А ёсць у чым выбіраць. Аж вочы іскрацца ад рознаколерных тканін Некалькі жаржэтавых і многа шоўковых, тафцяных сукенак Крэтонавых сярод іх не знойдзеш.

Кааператыўшчыкі з Дарожак любяць прыгожа адзявацца Можна гэта было назіраць у час дажынак, якія адбываліся ў хаце Семянчука.

— «За далейшыя поспехі ў нашай супольнай працы» — падняў тост Алесь Вішнеўскі, член праўлення — «за здароўе тых усіх, дзякуючы якім хутка закончана жытняе жніво».

...Гакш, тост быў падняты за здароўе ўсіх кааператыўшчыкаў з Дарожак Бо няма там такога кааператыўшчыка які б не прычыніўся ў хуткім заканчэнні жніва

(б к)

Фото А Баркоўскі.

Беласток Вулічнае кніжнае стойбішча

Фото — ЦАФ

Казка пра шчаслівага чалавека

Дзед мой меў выгляд прыгоннага мужыка Нізкі, каранасты з худым тварам, на якім цяжкая праца і бяда пакінулі глыбокі след, на якой акрамя станоўчасці, красавалася дзіўная жыццёрадаснасць А можа доўгія, цёмныя валасы рабілі яго гэтакім.

Калі толькі я не гляну на карціну Хелмонскага «Варывa», або «Буслы прыляцелі», заўсёды ўспамінаю казку, якую калісь чуў ад дзеда.

Было гэта ў адзін гарачы летні дзень, у ліпені, — зараз пасля заканчэння першай сусветнай вайны Худой, пакалечанай на вайне кабылай, якая ледзь цягнула плуг, мой дзед араў Я прынёс яму есці Гледзячы на яго я заўважыў, што дзедава кашуля мокрая ад поту. Аднак сам ён быў вясёлы, смяяўся і жартаваў са мной Калі я запытаў яго, адкуль гэтая радасць пры такой цяжкай працы, ён тады расказаў мне вось якую казку:

«— Жыў у адной краіне разумны і добры цар Справядліва кіраваў дзяржавай. Зямля ў яго царстве была ўраджайная, у лясах вялося многа звяроў, у рэках рыбы Народ жыў заможна — не было голаду і бяды Усе былі задаволены, што маюць добрага цара

Аднак і ў гэтым шчаслівым царстве знайшоўся адзін няшчаслівы чалавек Быў гэта... цар Меў ён страшэнную хваробу — на ўсім целе былі вялікія балячкі. Калі ўжо лекары не маглі даць ніякай парады, цар паклікаў да сябе пустэльніка, які славіўся вялікай ведай і зеллем лячыў людзей ад хвароб Ён паглядзеў на цара і кажа. — Міласцівы цар! Ніякае лякарства тут не паможа, тут па-

трэбны чары Ты мусіш апрануць кашулю шчаслівага чалавека і тады адразу паздаравееш Цар вельмі ўзрадаваўся і хацеў узнагародзіць пустэльніка за параду, ды той не захацеў.

Цар ведаў, што хутка атрымае кашулю шчаслівага чалавека таму, што ўсе ў яго царстве шчасліва жывуць».

Дзед падняўся, зняў з кабылы торбу і падвёў яе да мяжы, каб папасвілася. У гэты час я прыкмеціў, што ў яго моцна пакалечаныя аб вострыя камяні ногі.

— «Паклікаў цар да сябе намесніка сядзібы — кажа далей дзед — які меў вялікія багацці Пачаў пытаць яго, як яму жывецца, ці шчаслівы ён.

Здзівіўся намеснік. Ён — шчаслівы? У яго-ж сварлівая жонка, ён хацеў бы мець яшчэ адзін палац, хацеў бы — гэтага не можа сказаць цару, — але хацеў бы сам быць... царом! Кліча далей да сябе князёў, графаў, багатых паноў і сярод іх няма ні аднаго шчаслівага.

Затрывожыўся цар моцна і загадаў разаслаць пасланцоў, каб шукалі па ўсім царстве шчаслівага чалавека, а калі знойдуць, каб прывялі да яго Пасланцы нічога не знайшоўшы вярталіся.

Але адзін з іх, калі седзячы пад дрэвам спакойна адпачываў, прыкмеціў мужыка, апранутага ў сярмягу, які араў і весела падспеўваў Зацікавіла гэта царскага пасланца і ён пачаў гутарку з мужыком

— Што-ж — гаворыць мужык — я здаровы, працую, маю кавалак хлеба, дзеці растуць, буду мець з іх пацеху. І хоць цяжка працую, ды.. шчаслівы — весела дакончыў і пачаў далей араць.

— Пачакай чалавеча, стань — крычаў пасланец — ты мусіш ісці са мной да цара.

— А чаго я пайду да яго? — адказаў мужык, — я ніколі там не быў і не хачу.

Пачаў яму тлумачыць пасланец, што цар хворы і як ён, мужык можа яго палячыць, аддаўшы сваю кашулю.

Задумаўся мужык, а потым са смуткам сказаў.

— Не магу гэтага зрабіць.

— Чаму? — запытаў пасланец.

— Цар зробіць цябе багатым

— Не, не магу гэтага зрабіць — яшчэ раз гаворыць мужык, — бо ў мяне няма кашулі».

Дзед нахіліўшыся, майстраваў каля ворчыка, а я запытаў сябе, ці ён мог бы... палячыць цара

Вяртаючыся, я доўга чуў спеў майго дзеда

І. РЫБІНСКІ

Культурна-асветнае у Польшчы

У існаванні і развіцці кожнага народа галоўную ролю адыгрывае культурна - асветная дзейнасць. Народ, на высокім культурным узроўні, можа асягнуць лепшыя мэты, да якіх імкнецца, і стварыць лепшую долю. Аб гэтым сведчыць гісторыя іншых народаў і аб гэтым нам беларусам трэба заўсёды памятаць.

Як развівалася культурна - асветнае жыццё беларускага народа ў Польшчы ў 1920—1939 г. г.?

Пачынаючы ад месяца лістапада 1920 да 1923 г., дзякуючы намаганням беларускага, свядомага грамадзянства на абшары Польшчы было адкрытых больш 400 пачатковых школ, і ўсе яны да гэтага-ж 1923 г. былі закрыты польскай уладай. Такі-ж лёс спаткаў і беларускія настаўніцкія семінарыі ў Барунах Ашмянскага павета і ў Свіслачы Ваўкавыскага павета, беларускія сярэднія школы-гімназіі ў Гарадку, Нясвіжы і Гродне. Існуючы да 1928 г. беларускія гімназіі ў Клецку, Навагрудку і Радашкавічах, а да 1939 г. у Вільні, цэлы час вялі цяжкае змаганне за свой быт. Пасля апублікавання ў 1924 г. (31.VII) т. зв «языковай уставы» — ажыла справа беларускіх школ.

Выпрашана адкрыць 412 пачатковых школ. Аднак і тут польскі ўрад «стоячы цвёрда на грунце» паланізацыі беларускіх зямель ніводнай з іх не адкрыў. І так да 1939 г. беларусы пад Польшчай не мелі ўрадавых пачатковых школ, апрача некаторых, якія вельмі коратка існавалі.

Галоўнай установай, якая кіравала школьнай акцыяй — з'яўлялася Таварыства беларускай школы, а таксама заснаваны ў 1926 годзе Беларускі інстытут гаспадаркі і культуры. Гурткі гэтых таварыстваў, парассейваныя па мястэчках і вёсках арганізавалі беларускія школы, чытанне дакладаў, газет, арганізавалі бібліятэкі, драматычныя секцыі і хоры.

Апрача таго існавала яшчэ Беларускае выдавецкае таварыства, якое працавала над выдавецтвам беларускіх газет і кніжак. Таварыства выдала шмат літаратурных, навуковых, эканамічных і інш. кніг.

Да 1921 г друкаваліся асабліва падручнікі, бо ў гэтых гадах было найбольш беларускіх школ, якія патрабавалі друкаванага слова. Пасля 1921 г. наступае заняпад выдавецкага руху, бо з памяншэннем ліку беларускіх школ, памяншалася запатрабаванне на кніжкі. Пасля 1923 г. выдавецкі рух узрастае залежна ад узросту свядомасці беларускіх мас.

Гурткі створаныя беларускімі палітычнымі арганізацыямі і гурткі беларускіх культурна - асветных таварыстваў як Т-ва беларускай школы, Беларускі інстытут гаспадаркі і культуры, Т-ва асветы — з'яўляліся асродкамі, якія найбольш патрабавалі і пашыралі беларускае друкаванае слова.

Распаўсюджваннем беларускіх кніжак і розных друкаў займаліся беларускія кнігарні ў Вільні як: кнігарня Т-ва «Пагоня» (раней да 1927 г. «Крыніца»), кнігарня Т-ва Беларускай Школы, найстаршая з усіх беларускіх кнігарань упачатку 1920 г., кнігарня Ст. Станкевіча, Фр Скарыны і інш.

Немагчыма пералічыць назвы ўсіх беларускіх часопісаў і газет, якія выходзілі з 1921 года. Заняло б гэта шмат месца. Шматлікія часопісы закрываліся пасля некалькі тыдняў або месяцаў з дня выхаду.

Успомню толькі аб некаторых найбольш даўгавечных. У 1921 г. выходзілі «Наша Думка», «Беларускія Ведамасці», «Беларускі Звон». У 1923 г. — «Крыніца», «Беларускія Ведамасці». Беларус-

«Бюракратыя нас губіць»

— Эх, думаю сабе — н" і добра ім, гэтым людцам у Янове, і выгода якая. Вось мець такую майстэрню ў вёсцы! — Ды гэта-ж фабрыка. Тут і гул, і шум быццам у вялікім заводзе. Дык тут земляробы ўсе свае клопаты могуць пакінуць — думаў я далей, — узіраючыся на шыльду Павільёна бытавога абслугоўвання. Тут і кавальскія, сталярскія, мулярскія, шклярскія і іншыя работы.

Ну — думаю — ўваходзячы ў павільён, тут то я і рэпартажык махну не маленькі. Ужо і загаловак у мяне быў — «Рыхтуюцца да жніўнага свята». Тут я чытачам раскажу, як у зіхацячым іскрамі гарне рыхтуюцца касілкі, плугі, бароны і markdown розностайныя сельскагаспадарчыя машыны.

* * *

— Як даўно ўжо існуе Павільён? — пытаю загадчыка.

— А гэта 22 ліпеня мінула год — адказвае загадчык Сініла.

— Сяляне хіба здаволеныя з такой установы? Перш хлынулі да нас з усіх вёсак.

Ну — а цяпер? — пытаю далей.

Цяпер?... Бюракратыя нас губіць — пачаў свой расказ загадчык Сініла. От напрыклад, цяпер час вельмі гарачы. Вядома лета. А ў нас зусім не хапае такіх запасовых частак як: «сталькаў» і ножыкаў ад жніярак, трыбаў і тулеек. От бачыце — паказвае кут. Там стаіць 18 піл — гэта ад жняярак, на адну гадзіну работы. А мы не можам рабіць — не маем чым.

Альбо такое шклярства. У год мы атрымліваем толькі 2 скрынкі шкла, што пераважна хапае на 2 тыдні, а ўвосень толькі на тры тыдні.

А што потым робіце? — пытаю.

— Нічога. Купіць нам нічога не можна, а Павятовая Шматбранжавая «Спулдзельня працы» і рамесных паслуг у Саколцы зусім гэтым не цікавяцца. Я стаў тут працаваць з красавіка г. года. Бачу, што ў нас вялікі недахоп жалеза, цвікоў, гацэляў, падковаў, папы — тады ўзяў і купіў гэтага ўсяго на 1.000 зл. (кожны рахунак да 100 зл.). Нямнога бракавала да таго, каб сам гэты рахунак аплочваў.

— То значыць, што і планаў вы не выконваеце?

— Ну, так! — не выконваем, — кажа Сініла.

— Першы раз толькі выканалі ў чэрвені г. года. Таму і людзі ў нас не цікавяцца працай. Вось колькі зарабляе напрыклад, наш малады токар Еўгені Высоцкі: студзень — 255 зл.; люты —129 зл.; сакавік — 286 зл.; красавік — 173 зл; май — 392 зл; а ў чэрвені, як выканалі план то „аж" 662 зл. Ці-ж токар павінен толькі зарабляць? Таксама мала зарабляюць усе працаўнікі. Яны атрымоўваюць толькі 35 прац. ад выкананай работы. Але калі я быў нядаўна ля Чэнстаховы на курсе — там кавалі зарабляюць 65 прац., слёсары і сталяры па 50 прац. І тут мы ўжо набліжаемся да найважнейшай справы. Ёсць такое распараджэнне міністра фінансаў, у якім гаворыцца, што ўсе кааператывы і Вясковыя Павільёны і тавога абслугоўвання могуць браць сабе не больш 100 прац. агульнага кошту вытворчасці.

Пры такіх умовах, напрыклад, дзверы будуць каштаваць 488, 38 зл

Цяпер, калі Павільён працуе штораз горш і не выконвае сваіх месячных планаў па загалу цэнтралі, трэба браць аж 133 прац. накідкі.

Тады гэтыя самыя дзверы будуць каштаваць не менш ні больш, як 543,96 зл. Пры 30 працэнтавай накідцы яны каштавалі-б 370,50 зл.

А што вінаваты кліент — селянін што работнікі не выконваюць планаў, бо не маюць запасных частак, па гэтай прычыне павялічваецца ў бясконцасць накідка, што земляробы плацяць падатак 5 прац. і 15 прац. на «цэнтральныя» ніжэйшыя аддзелы ў якіх сядзяць закарэлыя бюракраты, заваленыя змяртвелымі інструкцыямі, недазваляючымі развівацца прадпрыемству.

Вось ёсць такія тэрміны, як: «паслуга» і «прадукцыя». Ну, «прадукцыя» — ды вядома Г. зн. зрабіць штосьці новае якога не было. Пад словам «паслуга» — разумеецца аднаўленне і павышэнне якасці прадмета да далейшага выкарыстоўвання яго Здавалася-б усё ясна Ого — так вам здаецца. Іа ва іаму напрыклад, залатаць адзенне і ўставіць вокны — гэта будзе тое самае — паслугі. Аднак калі схочаш уставіць вокны да старой хаты і занясеш гэтую работу ў Павільён — тады будзе «прадукцыя», і будзе каштаваць 15 прац. больш. А калі вышлюць работніка да цябе, да хаты г будзе «паслуга» і заплаціш толькі 1 прац.

Але чакай ты чалавеча, пакуль ён да цябе прыйдзе А не хочаш—плаці 15 прац. больш. Вось дзеля чаго, нашыя земляробы адвярнуліся ад кааператыўных варштатаў і ўсякіх «павільёнаў» — закончыў свой расказ гр. Сініла.

Думаю сабе — трэба нечакаючы пазваніць у Саколку і запытацца ў ПЗСП, як там выглядзяць гэтыя справы.

Аказваецца — тэлефон нядзейны. ПЗСП на 2 месяцы пратэрмінавала з аплатай абанемента і пошта адключыла тэлефон.

Сорамна мне было, калі я чуў на вуліцы злаславыя словы «-э- каб гэты варштат даць прыватнаму ўласніку, ён-бы тут і гадзіннікі рабіў-бы».

Яшчэ больш мне было сорамна за тое, што гэта чулі земляробы, якія пры мне адправіў загадчык Сініла з непапраўленымі нажамі ад жняярак.

Я зноў зірнуў на шыльду: колькі — яны маглі-б зрабіць і — нічога не могуць.

І. ВЕРАС
(Фото аўтар)

Не цурайся сваёй мовы

Паўлюк збіраўся ехаць да хаты. Хацелася яму не толькі пабачыцца са сваімі бацькамі і сябрамі, колькі ў сваёй вёсцы пахваліцца тым, чаго ён навучыўся праз поўгода ў горадзе. Асабліва яму хацелася падкрэсліць сваё „я", хацелася чым небудзь адрозніцца ад сваіх сяброў, хацелася яму, каб сказалі жыхары яго вёскі прыкладна так: — Паўлюк як пабыў у горадзе дык зусім змяніўся, значна пахарашэў, ды гаворыць так прыгожа.

І вось Паўлюк у сваёй вёсцы, ў хаце бацькоў. Вядома, бацька і маці моцна ўзрадаваліся яго прыбыццём. Вечарам іх хата запоўнілася суседзямі і былымі сябрамі Паўлюка. Прышлі яны з ім пагутарыць пра сваё і пра яго жыццё. Але гутарка не пайшла так, як гэта было поўгода таму, калі Паўлюк жыў яшчэ ў вёсцы і памагаў бацькам абрабляць зямлю. Гутарка не клеілася таму, што Паўлюк спольшчваў беларускія словы, змяняў у іх націск і канчаткі.

Для бацькі і маці было сорамна, што іх сын са сваімі сябрамі і суседзямі не гаворыць на сваёй роднай мове, а быццам зусім забыўся ён беларускай мовы. Апрача таго бацька і маці чулі, што Паўлюк дрэнна гаворыць па-польску. Яны зусім збянтэжыліся, калі іх сын запытаўся ў старшага брата:

— Юрак, чэго наш собак бжэшэ?

— У гэты момант усе засмяяліся, а дзядзька Рыгор іранічна адказаў на Паўлюка пытанне:

— Гэта мусіць на цябе гэты „собак бжэшэ", мусіць не толькі нам але і яму вельмі не падабаецца, што ты ад свае мовы адракаешся і польскую калечыш.

Дзядзька Рыгор падыйшоў да Паўлюка, узяў яго рукой за плячо і сказаў: — Ведаеш сынок, трэба абавязкова ведаць і польскую, і рускую, і другія мовы, аднак ніколі нельга забываць і цурацца сваёй роднай мовы.

М Х.

На адпачынак па сонца, здароўе і сілы

Прыгожай з'яўляецца наша краіна. На поўдню — горы, на поўначы — мора, сярод лясоў і ўзгоркаў рассяяліся тысячы азёраў.

Айчына наша багата ў шматлікія маляўнічыя сеткі рэк і каналаў, якія ствараюць яе цудоўнае хараство. Некаторыя яе мясцовасці быццам з казак, — чароўныя і захапляючыя. У гэткіх мясцовасцях Народная Польшча арганізуе працоўным адпачынак.

Звыш тысячы дамоў адпачынку пабудавала Польшча свайму насельніцтву. Правамі адпачынку карыстаюцца шахцёры, працаўнікі прамысловасці, працоўная інтэлігенцыя, сяляне, студэнты і г. д. Штогод сотні тысяч адпачываючых запаўняюць дамы адпачынку і ўрочышчы краіны.

На поўначы Беластоцкага ваяводства раскінутае сувальска - аўгустоўскае прыазёр'е. Аб ім ведаюць не толькі ў краіне, але і заграніцай. Дзесяткі вялікіх і малых азёраў абваколеных Аўгустоўскай пушчай прыцягваюць да сябе шматлікіх турыстаў і адпачываючых. Людзі гэтыя жывуць у доме адпачынку, доме турыстычным, палатках і кампінгавых доміках. Іменна тут знаходзяць яны спакой і адпачынак.

Прыемна праводзіцца час на турыстычных суднах, лодках, яхтах, байдарках, якія курсіруюць на азёрах: Нэцко, Бялэ і Розпуда. Берагі азёр даступныя для купання, ля іх разсцілаюцца прыгожыя пляжы. У гарачыя сонечныя дні можна тут загарацца, плаваць, вудзіць рыбу, радавацца спакойным і бестурботным жыццём.

І цяпер у Аўгустове таксама ёсць некалькі тысяч адпачываючых. Каб знайшлося больш месца — іх было-б два разы больш. Апрача палякаў там адпачываюць карэйцы, чэхаславакі і немцы.

Адпачынак у Аўгустоўшчыне пакідае незабытыя прыемныя ўспаміны ўсім, хто яе наведае.

Тэкст і здымкі — А. О.

жыццё беларусаў з 1920—1939 г.

кая студэнцкая моладзь выдавала «Наш Шлях», а гімназіяльная моладзь — «Маладое Жыццё». У 1924 г. найдаўжэй выходзілі «Крыніца», «Сялянская Праўда», «Грамадскі Голас», «Голас Беларуса». У 1927 г. — «Беларуская Крыніца», «Сялянская Ніва», «Наша Справа», «Наша Праўда», «Беларускі Дзень». «Беларускае Слова». У 1939 г. — «Крыніца», «Сялянская Ніва», «Хрысціянская Думка».

Апроч гэтых палітычна - грамадскіх часопісаў выходзілі журналы як: «Родныя Гоні» — месячнік літаратуры і культуры, «Беларуская Культура», «Саха» — месячнік сельскай гаспадаркі. З гумарыстычных часопісаў — «Маланка», а па зліквідаванні «Маланкі» — «Асва».

Магутны ўплыў на развіццё культурна - асветнай працы мае таксама тэатр, якога да 1927 г. беларусы не мелі. Трэба сказаць, што справа стварэння сталага ці аб'езднага тэатра была пастаўлена як адна з важнейшых у Вільні, але не давялася да канца. Прычынай гэтага была матэрыяльная ўбогасць Беларускіх Таварыстваў і нядбайнасць некаторых адпаведніх да працы ў гэтым кірунку працаўнікаў. Беларуская драматычная праца развівалася там, дзе былі такія беларускія культурна - асветныя ўстановы, як: школы, гурткі, хаты чытальні і інш. На асаблівую ўвагу заслугоўвае дзейнасць заложанага ў 1926 г. Беларускага інстытута гаспадаркі і культуры.

У пачатку лета 1927 г. Беларускі інстытут гаспадаркі і культуры сарганізаваў першую аб'ездную драматычную групу — Беларускі Аб'ездны Тэатр у Вільні. Ад гэтага часу запачаткавалася новая эра ў кірунку развіцця тэатраў. Пачалі тварыцца новыя не толькі аб'ездныя, але і сталыя пры гуртках тэатры, групы, хоры. Пачало развівацца культурнае жыццё беларускіх грамадзян, якія пазнавалі сваю творчасць, сваё жыццё і імкнуліся да паднясення сваёй свядомасці.

У 30 гадавіну існавання Беларускага інстытута гаспадаркі і культуры ў кароткіх словах трэба ўспамянуць аб яго дзейнасці.

Беларускі інстытут гаспадаркі і культуры паўстае 26-га мая 1926 года за пазваленнем польскага міністэрства ўнутраных спраў. БІГіК заснаваны з мэтай падтрымання і развіцця народнай прамысловасці, рамяства, тэхнікі, народнага мастацтва, духавой культуры і асветы, і краёвага земляробства.

У імкненні да здзяйснення сваіх мэтаў БІГіК закладаў і вёў прыкладныя гаспадаркі і пасекі, майстэрні земляробчых і пасечных вырабаў, праводзіў мэліярацыю, падтрымліваў вырошчванне садавых дрэў, арганізаваў экскурсіі з мэтай пазнання земляробства, пчалаводства, гародніцтва, малочніцтва, народнай прамысловасці, тэхнікі, высылаў інструктараў, даваў парады і прафесіянальную помач, як з навуковага, так і матэрыяльнага боку, склікаў з'езды сяброў, арганізаваў выстаўкі і конкурсы, праводзіў лекцыі, гутаркі і спрэчкі.

Беларускім інстытутам гаспадаркі і культуры арганізаваліся тэатральныя пастаноўкі, канцэрты, выдаваліся і распаўсюджваліся кніжкі, брашуры, часопісы і ўтрымліваліся чытальні, бібліятэкі, кнігарні, музеі і народныя дамы.

Да часу заснавання Інстытута існуючыя беларускія культурна - асветныя ўстановы не мелі сталай сувязі з нашай вёскай і затым праца іх гуртавалася ў абваколенні беларускага руху ў Вільні, Новагрудку, Радашкавічах, Беластоку і інш.

М. АЧАРОТ.

Кандыдат філалагічных навук Е. К. ЖЫДОВІЧ

ТАЛЕНАВІТЫ МАЙСТАР СЛОВА

(Да 30-годдзя літаратурнай дзейнасці М. Лынькова)

Міхась Ціханавіч Лынькоў, таленавіты беларускі савецкі пісьменнік, навуковы і грамадскі дзеяч, нарадзіўся 18 лістапада (н. ст.) 1899 года, на Віцебшчыне ў сям'і чыгуначніка. Бацька яго працаваў рамонтным рабочым, а маці вартаўніцай на пераездзе. Дзіцячыя і юнацкія гады пісьменніка прайшлі ў цяжкіх умовах. Пасля завяршэння вучобы ў народным вучылішчы ён паступае ў Рагачоўскую настаўніцкую семінарыю, якую заканчвае ў лютым 1917 года. Але настаўнічаць яму доўга не давялося. Спачатку ў партызанскім атрадзе, а затым у радах Савецкай Арміі Лынькоў прымае ўдзел у вызваленні Беларусі ад нямецкіх і белапольскіх захопнікаў, у разгроме белагвардзейскіх банд. У 1922 годзе ён дэмабілізуецца і накіроўваецца настаўнікам у Рагачоўскі раён. Там ён актыўна ўключаецца ў грамадска — палітычную працу, становіцца селькорам, а праз некаторы час, у 1925 годзе, прызначаецца сакратаром бабруйскай газеты «Комуніст», а затым яе рэдактарам.

На старонках гэтай газеты, пад рознымі псеўданімамі, М. Лынькоў змясціў многа нарысаў, вершаў і фельетонаў на самыя рознастайныя тэмы. Ужо адны іх назвы «Чырвоная шынель», «Вайна і соль», «Жанчына ў вёсцы», «Тэлеграма-маланка», і іншыя — гаварылі аб тым, што круг пытанняў, якія цікавілі пісьменніка, быў даволі значны.

Гэты перыяд у жыцці пісьменніка меў вялікае значэнне для яго далейшай дзейнасці. «Праца ў газеце, блізкі ўдзел у працы партыйных арганізацый горада і акругі далі мне многа ў сэнсе пашырэння майго кругагляду, набыцця новых ведаў, нагляданняў над жыцём, якія так патрэбны мне і як маладому пачынаючаму пісьменніку» — піша М. Лынькоў у сваёй аўтабіяграфіі.

Першыя свае апавяданні «Гой», «Над Бугам», «Чыгунныя песні» Міхась Лынькоў надрукаваў у 1926 годзе. Гэтыя апавяданні былі цёпла сустрэты савецкімі чытачамі. Яны вызначаліся сваёй свежасцю, актуальнасцю і палітычнай завостранасцю. У 1927 годзе яны былі выдадзены асобнай кнігай, якая называлася «Апавяданні».

У апавяданні «Гой» пісьменнік ставіць і вырашае праблему салідарнасці, дружбы і адзінства працоўных, аб'еднаных агульнай барацьбой супроць сваіх класавых ворагаў. Да вырашэння гэтай праблемы пісьменнік падыходзіць з марксісцкіх пазіцый. Ён разглядае нацыянальнае пытанне, як частку пытання аб класавай барацьбе, паказвае, што сацыялістычная рэвалюцыя вызваліла народы нашай радзімы ад сацыяльнага і нацыянальнага ўціску. На праўдзівых і тыповых вобразах, узятых з жыцця беларускага мястэчка, пісьменнік паказвае, як пад уплывам сацыялістычнай рэвалюцыі і сацыяльных адносін рушыліся ўстоі старога быту.

У апавяданні «Над Бугам» Лынькоў паказвае, як Савецкая Армія выхоўвае людзей, робіць іх свядомымі, адданымі барацьбітамі. Васька Шкетаў, у мінулым басяк і злодзей, і яго сябра разанскі селянін Ванька, стаўшы чырвона-армейцамі, усведамляюць сапраўдную радасць і сэнс жыцця. У барацьбе з ворагамі радзімы расла іх свядомасць, абуджаліся іх духоўныя сілы, нараджаліся новыя адносіны да жыцця.

Гераічная барацьба рэвалюцыйнага народа ў гады грамадзянскай вайны, барацьба за ўмацаванне савецкай улады прынесла карэнныя зрухі ў жыцці людзей розных класаў, у іх побыце і ўзаемаадносінах.

Сын шляхціца Заленскага наперакор бацьку пакідае ўласны дом і добраахвотна ідзе ў Савецкую Армію (апав. «Крот»), парывае з багатым і нялюбым мужам, і вяртаецца ў родны рабочы калектыў. Верунька (апав. «Журавель мой журавель»), вырываецца з старых местачковых традыцый Эйдля і едзе вучыцца ў горад (апав. «У мястэчку»), без хістанняў і сумненняў становіцца ў рады абаронцаў савецкай улады Рыпіна, якая пазнала на сабе ўвесь цяжар бяспраўнага жыцця (апав. «Радо»).

Усёй логікай развіцця падзей М. Лынькоў сцвярджае аб'ектыўна гістарычную непазбежнасць перамогі новага над старым, перамогі ідэй новага сацыялістычнага свету. Вялікія падзеі грамадзянскай вайны, нявычэрпны паток рэвалюцыйнай энергіі мас вызначылі напрамак творчасці пісьменніка, дапамаглі яму раскрыць складаны працэс фарміравання і росту новага чалавека.

У канцы 20-х гадоў тэма працы ў творчасці Лынькова становіцца адной з галоўных тэм. Ад рэвалюцыйнай эпохі грамадзянскай вайны, у якой галоўным героям выступаў паўстаўшы народ, пісьменнік пераходзіць да стварэння індывідуалізаванага вобраза героя нашага часу — будаўніка савецкага жыцця.

Апяваючы працу, якая набыла ў новых умовах савецкай рэчаіснасці асаблівае значэнне, Лынькоў у апавяданні «Андрэй Лятун» (1928 г.) стварае яркі і тыповы вобраз чыгуначніка-машыніста, раскрывае яго псіхалогію, думы, мары і імкненні, народжаныя ў рабочым калектыве, у працэсе ствральнай працы. З вялікай любоўю і цеплынёй рысуе пісьменнік вобраз праслаўленага машыніста кур'ерскіх цягнікоў Андрэя Сапуна, празванага Лятуном, якому на старасці год давялося перайсці на пакалечаны манэўровы паравоз «Кукушку».

Юнацкія ўражанні і нагляданні пісьменніка, які вырас у сям'і пуцявога рабочага, дапамагалі яму праўдзіва перадаць спецыфіку рабочага жыцця, раскрыць псіхалогію чалавека, які правёў поўстагоддзя на паравозе.

Далейшы рост усёй савецкай літаратуры, у тым ліку і беларускай, у 30 гады быў абумоўлены значнымі поспехамі, які дасягнула наша краіна ў барацьбе за сацыялізм. На тым этапе адной з галоўных тэм савецкай літаратуры, высунутых жыццём, была тэма выкрыцця дыверсійнай і шпіёнскай дзейнасці ворагаў з недабітых рэштак контррэвалюцыі і наёмных агентаў капіталізма, якія прабраліся ў прамысловасць, сельскую гаспадарку і савецкі апарат. У беларускай літаратуры гэта тэма знайшла шырокае адлюстраванне. Ёй прысвечаны такія творы як: «Язэп Крушынскі» З. Бядулі, «Трэцяе пакаленне» К. Чорнага, «Канец дружбы» К. Крапівы, «Гібель воўка» Э. Самуйлёнка, «Апошні зверыядавец» М. Лынькова.

У аповесці «Апошні зверыядавец» (1929 г.) М. Лынькоў канцэнтруе асноўную ўвагу на выкрыцці варожай дзейнасці замаскіраванага ворага Граеўскага, былога афіцэра — Савінкаўца, які прысвоіўшы чужыя дакументы, шляхам ашуканства і маны пралазіць на кіруючую пасаду дырэктара гуты. Побач з тым пісьменнік ставіць праблему фарміравання новай маралі ў працэсе сацыялістычнай працы, імкнецца раскрыць вобраз станоўчага героя — перадавога рабочага. Нягледзячы на істотныя недахопы, аповесць «Апошні зверыядавец» была патрэбным для свайго часу творам. Яна вучыла пільнасці, настойлівасці ў барацьбе з усякімі падкопамі класавых ворагаў і іх агентаў.

У 1930 годзе М. Лынькоў пераязджае ў Мінск і на працягу двух год працуе ў Дзяржаўным выдавецтве БССР. Побач з літаратурнай дзейнасцю ён вядзе вялікую грамадскую і навуковую работу. У 1932 годзе Лынькоў прызначаецца сакратаром оргкамітэта, а затым сакратаром праўлення СП БССР і рэдактарам часопісу «Полымя». У 1936 годзе ён абіраецца членам — карэспандэнтам Акадэміі навук БССР.

У 1934 годзе М. Лынькоў выдаў першую кнігу рамана «На чырвоных лядах», прысвечанага паказу жыцця беларускага мястэчка і вёскі ў перыяд 1914—1917 г. г.

Гэтым творам пісьменнік меў на мэце, побач з паказам прычын бескультур'я, цемры і абнішчання працоўных мас у дарэвалюцыйнай Беларусі, даць шырокае ўяўленне аб велічы і харастве жыцця ў савецкай краіне. Ажыццявіць Лынькову свой план не ўдалося. Твор застаўся незакончаны. Але нават і тое, што прадстаўлена ў першай кнізе рамана, дае шырокае ўяўленне аб дарэвалюцыйным жыцці беларускага мястэчка і вёскі на пярэдадні Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Нягледзячы на істотныя недахопы (рыхласць кампазіцыі, часамі натуралістычны паказ жыцця і аднастайнасць стыля) раман М. Лынькова адыграў пэўную ролю ў развіцці беларускай прозы. Побач з творамі Я. Коласа, З. Бядулі, К. Чорнага і К. Крапівы ён адносіцца да ліку першых раманаў у беларускай савецкай літаратуры.

Міхась Ціханавіч Лынькоў.

Аднак асноўным жанрам прозы ў 30-х гадах, як і ў ранні перыяд, у М. Лынькова было апавяданне. Амаль адначасова з аповесцю і раманам пісьменнікам былі напісаны зборнікі апавяданняў «Саўка - агіцірнік» (1932 г.) і «На вялікай хвалі» (1933 г.).

У сваіх новых зборніках апавяданняў, а таксама ў творах, напісаных у пазнейшы час, М. Лынькоў аддае перавагу тэме рэвалюцыі і грамадзянскай вайны — адной з асноўных тэм сваёй творчасці.

На матэрыяле грамадзянскай вайны пісьменнік ставіць і вырашае пытанні, якія мелі істотнае значэнне не толькі для таго часу, але і для нашых дзён — пытанні вернасці прысязе, радзіме, народу (апав. «Аб чалавечым сэрцы»); паказвае барацьбу народа з двурушнікамі і ворагамі, якія пралезшы ў нашы ўстановы прыносілі вялікую шкоду справе пабудовы сацыялізма (апав. «Выпадак на чыстцы»).

Падзеі рэвалюцыі і грамадзянскай вайны знайшлі адлюстраванне ў яго дзіцячых аповесцях «Міколка-паравоз» (1936 г.), «Пра смелага ваяку Мішку і яго слаўных таварышаў» (1935 г.) Гэтыя аповесці сталі любімымі кнігамі юнага чытача.

Тэме савецкага патрыятызму прысвечана апавяданне «Талісман». У ім з вялікай пераканальнасцю паказаны патрыятычныя і маральныя якасці савецкіх людзей, іх перавага над людзьмі буржуазнага грамадства. Героямі апавядання з'яўляюцца два лётчыкі — савецкі і амерыканскі. Гэта людзі аднолькавых прафесій, але зусім розныя па сваіх перакананнях і поглядах на жыццё. Амерыканскі лётчык Джо імкнецца да асабістай славы, багацця і мяшчанскай утульнасці. Для яго асабістая віла на беразе мора і ўласны біплан — асноўная мэта жыцця. Марачы аб багацці і славе, ён прадаецца паветранаму каралю містару Брэдню і дае згоду на сусветны пералёт на самалёце з новым маторам. Пасля аварыі самалёта планы Джо рушацца, бо ён ведае, што кампанія паважае толькі «шчаслівых людзей».

Прадстаўніком перадавога грамадства, носьбітам перадавых ідэй і камуністычнай маралі з'яўляецца савецкі лётчык, камсамолец Сяргей Мядзведзька. На першым плане ў яго стаіць не асабістае шчасце, а грамадскі абавязак. Выратоўваючы самалёт — падарунак камсамольцаў шэфаў, ён рызыкуе жыццём не дзеля грошай і славы. Ім кіруе глыбокае пачуццё адказнасці перад радзімай, перад камсамольцамі шэфамі, якія падарылі самалёт.

У гераічным подзвігу Сяргею Мядзведзьку дапамагае не кавалак троса з разбітага самалёта, не рэч загінуўшага таварыша, а самы надзейны «талісман» — Радзіма, увесь савецкі народ.

У апавяданні М. Лынькоў добра паказаў маральную і інтэлектуальную перавагу савецкіх людзей над людзьмі буржуазнага грамадства, якое калечыць чалавека, атручвае яго свядомасць, робіць яго сляпым выканаўцам волі ўладароў розных фірм і манаполій.

Праблеме перавыхавання людзей прысвячаюцца апавяданні «Салавей — разбойнік», «Баян», «На вялікай хвалі» і іншыя. У гэтых апавяданнях пісьменнік паказвае як людзі духоўна скалечаныя старым светам і выбітыя з нармальнай каляі жыцця пад уздзеяннем працоўнага асяроддзя, вялікай стваральнай працы і чулых гуманных адносін станавіліся свядомымі барацьбітамі сацыялістычнага грамадства.

З ростам свайго таленту М. Лынькоў усё праўдзівей і паўней паказвае з'явы жыцця, вядучую і накіроўваючую ролю камуністычнай партыі, якасныя змены ў свядомасці савецкіх людзей. Арганічная сувязь пісьменніка з народам, непасрэдны яго ўдзел у сацыялістычным будаўніцтве, вучоба ў рускіх класікаў Н. Гогаля, А. Чэхава і ў найвялікшага пісьменніка, стваральніка сацыялістычнай літаратуры М. Горкага, дапамагалі яму стаць на шлях сацыялістычнага рэалізма, знайсці ў масе жыццёвых фактаў і з'яў найбольш тыповыя і характэрныя.

У 1939 годзе М. Лынькоў удзельнічаў у вызваленчым паходзе ў Заходнюю Беларусь, рэдагаваў газету «Беларуская Звязда» — орган Палітупраўлення Беларускага фронта. Тэме рэвалюцыйнай барацьбе рабочых і сялян Заходняй Беларусі за сваё палітычнае і нацыянальнае вызваленне, за ўз'еднанне з Савецкай Беларуссю пісьменнік прысвяціў зборнік апавяданняў «Сустрэчы» (1939 г.).

Найбольш значным у зборніку з'яўляецца аднайменнае апавяданне «Сустрэчы», праз якое праходзіць два светлых вобразы мужных і непахісных камуністаў - падпольшчыкаў Захара Крымянца і яго дачкі Гені, якія звязалі сваё жыццё з вызваленчай барацьбой народа, з яго імкненнямі да шчасця і светлай будучыні. Моцная сувязь з народам, светлы прыклад працоўных Савецкай Беларусі вялі гэтых адважных герояў праз усе цяжкія выпрабаванні, надавалі новыя сілы для барацьбы за сваё вызваленне ад белапольскіх захопнікаў і фашысцкай пагрозы, за ўз'еднанне з народам Савецкага Саюза.

У 30-х гадах творчасць М. Лынькова значна абагацілася новай тэматыкай, набыла больш акрэслены ідэйны напрамак, вырасла ў мастацкіх адносінах. Напружаная штодзённая праца пісьменніка над удасканаленнем свайго мастацтва станоўча адбілася на мове і стылю яго твораў.

У грозны для Радзімы час пісьменнік — баец зноў становіцца ў рады абаронцаў. Працуючы рэдактарам газеты «За Савецкую Беларусь», ён часта выступаў на сходах, мітынгах і літаратурных вечарах перад савецкімі воінамі, многа і плённа пісаў. Яго артыкулы, сатырычныя фельетоны: « арэнне ў пекле», «На зладзею шапка гарыць», і іншыя напісаныя востра, вобразна, выразнай мовай былі накіраваны на выкрыццё хлуслівай прапаганды нямецка - фашысцкіх захопнікаў.

Апавяданні, якія друкаваліся ў газетах «Правда», «Известия» і другіх перыядычных выданнях, а затым выданыя асобнай кнігай «Астап» (1944 г.) былі прасякнуты ідэяй савецкага патрыятызму, ідэяй сцвярджэння вялікага сэнсу змагання савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі. Пісьменнік паказвае, як на барацьбу з ворагамі ўзняўся ўвесь народ. У партызаны ўступалі не толькі тыя, хто мог насіць зброю, але старыкі, жанчыны і падлёткі. Кожны савецкі чалавек меў свой асабісты рахунак да ворага і помсціў чым было магчыма.

Вялікім укладам у літаратуру аб партызанскай вайне з'яўляецца першая кніга рамана М. Лынькова «Векапомныя дні» (1951 г.), напісаная ў пасляваенны час і выдадзеная на беларускай і рускай мовах.

У рамане шырока адлюстраваны падзеі, якія адбываліся ў Беларусі ў першыя дзесяць месяцаў вайны. У ім мы бачым, як невялікія ў пачатку партызанскія групы перараталі ў атрады, брыгады і злучэнні, як партызанскі рух на беларускай зямлі станавіўся масавым, усенародным.

Непахісным і стойкім устае перад намі ў рамане М. Лынькова беларускі народ, яго лепшыя дочкі і сыны — гераічныя партызаны. Пісьменнік пераканаўча паказвае, што сіла партызанскага руху была ў цеснай сувязі з насельніцтвам. З ворагам ваявалі не толькі тыя, хто меў зброю і ўдзельнічаў у баявых аперацыях, але ўвесь беларускі народ, які гераічна змагаўся з ворагамі і верыў у перамогу. Гэта вера аснаваная на свядомасці і адзінстве ў барацьбе ўсіх братніх народаў Савецкага Саюза, на тым, што гэтай барацьбой кіруе партыя камуністаў. Пісьменнік паказаў у сваім творы не толькі гераічных партызан, але і ўвесь народ, як несакрушальную сілу ў барацьбе.

У рамане пісьменнік ставіць і вырашае некалькі важных і актуальных праблем: праблему народа і народнага героя, партыі і камуністычнага выхавання, дружбы і сяброўства. Аднак галоўнай з іх з'яўляецца праблема народа, усе астатнія падначаленыя галоўнай і вырашаюцца ў залежнасці ад яе.

На працягу ўсяго твора М. Лынькоў пераканаўча дазодзіць, што савецкі народ — рабочы клас, калгаснае сялянства, працоўная інтэлігенцыя, былі галоўнай сілай, якая вырашыла перамогу над фашыстамі. Услаўленне народа, які даказаў у цяжкіх выпрабаваннях сваю вернасць і адданасць вялікім ідэям камунізма, складае галоўны пафас рамана. У творы ярка і выразна паказана кіруючая і натхняючая роля камуністычнай партыі ў партызанскім руху, сувязь народа з партыяй, глыбокая любоў і вера ў яе.

Па-сваёй шматпланавасці і ўсебаковаму ахопу падзей, глыбокаму раскрыццю крыніц, якія жывілі партызанскі рух, па-праўдзіваму і шырокаму паказу гераічных характараў савецкіх людзей, па-яснасці думкі і даступнасці формы, — раман «Векапомныя дні» належыць да лепшых твораў беларускай савецкай літаратуры, створаных у пасляваенны перыяд.

Творы М. Лынькова, непарыўна звязаныя з жыццём беларускага народа, характарызуюцца партыйнасцю, прынцыповасцю. Найбольш значныя з іх перакладзены на рускую, украінскую і іншыя мовы народаў СССР.

У час Вялікай Айчыннай вайны ў перакладзе на кітайскую мову выйшлі некаторыя апавяданні пісьменніка. Яго паасобныя творы друкаваліся таксама на польскай, венгерскай, французскай, англійскай і іншых мовах.

Змястоўныя і глыбока праўдзівыя творы М. Лынькова, прасякнутыя ідэяй сцвярджэння савецкай рэчаіснасці, дапамагаюць савецкаму народу ў яго штодзённай працы і барацьбе за перамогу камунізма.

М. Лынькоў — відны пісьменнік, навуковы і грамадскі дзеяч. Ён з'яўляецца дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР, акадэмікам Акадэміі навук БССР і членам Праўлення Саюза Савецкіх пісьменнікаў СССР і БССР.

Як прадстаўнік беларускага народа М. Лынькоў некалькі разоў быў членам дэлегацыі БССР на сэсіях Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'еднаных нацый; ён таксама пабываў у краінах народнай дэмакратыі.

За выдатныя заслугі перад савецкай радзімай і літаратурай М. Лынькоў узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцягу, ордэнам Чырвонай Звязды і медалямі.

Аддалі дзяржаве 34.000 кг. мяса

Нядаўна ў Шэпетове была сарганізавана апошняя пастаўка мяса дзяржаве. Сяляне даставілі 212 свіней. Гэткім чынам дзяржава атрымала 34.566 кілаграмаў мяса.

Гр. Адам Шэпетоўскі, 5-ці гектаровы гаспадар з вёскі Дамброва-Мачыдлы, выканаў ужо ўсе свае дзяржаўныя абавязковыя пастаўкі на гэты год і апрача гэтага звышпланава даставіў яшчэ тры адкормкі, адзін з якіх важыў 238 кілаграмаў. Варта дадаць, што гр. Шэпетоўскі працуе адзін на сваёй гаспадарцы.

Гр. Мечыслаў Стыпулкоўскі — жыхар гэтай самай вёскі, — даставіў адкормка аб вазе 280 кі.

Р.

Выпілі 6.947.300 літраў піва

Жыхары Беласточчыны выпілі на працягу поўгода 6.947.300 літраў піва. З гэтага толькі ў Беластоку выпілі 2.014.700 літраў.

Р.

Першая навукова-тэхнічная кнігарня

4 жніўня г. г. адкрыта ў Беластоку на вул. Сталіна Блок 152 Б — «Ваяводскую навукова-тэхнічную кнігарню», якая мае вельмі багаты асартымент выдавецтваў па шматлікіх галінах веды і тэхнікі.

Між іншым, можна там дастаць кніжкі (толькі на польскай мове) па будаўніцтве, хімічнай прамысловасці, механіцы, тэхнічным рысунку, транспарце, сувязі, радыёфоніі, радыётэхніцы, тэлебачанні, кіно, фатаграфіі, мастацтве, архітэктуры і інш.

Усім, хто цікавіцца тэхнічнай кніжкай — радзім звярнуцца па бясплатныя каталогі і праспекты, а будучы ў Беластоку, наведаць яе асабіста.

Там кожны знойдзе сабе кніжку па сваёй спецыяльнасці.

Р.

Эсперанто

Пры Ваяводскім доме культуры створана Аддзел таварыства эсперантыстаў. На старшыню аддзела выбрана Леона Кладэцкага.

Гэтае таварыства ў бліжэйшым часе арганізуе курс міжнароднай мовы — эсперанта.

Б.

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

Важныя справы

Рэдакцыя «Нівы» атрымала нядаўна ліст грамадзяніна А. Лашука з Ольштынскага ваяводства. Ліст расказвае аб справах вельмі важных і актуальных. Вось яго змест:

„У Ольштынскім ваяводстве жыве шмат беларусаў. І вось беларусы Ольштынскага ваяводства хочуць чытаць беларускія кніжкі. Ды тут пытанне — адкуль узяць іх, дзе купіць беларускую кніжку ці беларускую газету? — «Нівы» са свечкай нідзе не знойдзеш.

У кнігарнях у Браневе, Гіжыцку ці М ронгу і ва ўсіх іншых павятовых кнігарнях няма беларускіх кніжак. Есць украінскія, нямецкія але няма беларускіх.

Я пастаянна хаджу ў міжнародную кнігарню з думкай мо' там знайду кніжку або беларускую газету, ды і тут пуста. Раз толькі пашчасцілася — напаткаў томік беларускай паэзіі.

Далей так не можа быць! Мы беларусы хочам чытаць па-беларуску".

Нам здаецца, што адносныя ўлады Ольштынскага ваяводства і іншых заходніх ваяводстваў павінны ўзяць пад увагу той факт, што ў гэтых ваяводствах жывуць беларусы і ўжо маючы гэта на ўвазе задаволіць іх культурныя патрэбы — кніжныя магазіны забяспечыць беларускімі кніжкамі, а «Рух» і паштовыя ўстановы павінны дапамагчы беларусам атрымаць «Ніву».

В. Л.

Змяняецца жыццё ў Ялоўцы

У аддаленым кутку Беластоцкага ваяводства знаходзіцца невялічкая мясціна — Ялоўка, размешчана воддаль ад больных шляхоў і чыгункі. Ад Ялоўкі да бліжэйшага горада — Беластока налічваецца 60 км.

Не весела жылося тут у гады панскай Польшчы. Усюды панавала галеч і ўбоства. Толькі некаторыя з жыхараў патрапілі тут на кошт бедных, жыць лепш, замажней. Пасля вайны і сюды ўварвалася новае. У Ялоўцы створана Грамадскую Раду, кааператыўную краму («спулдзельня»), ёсць пошта.

Штодзённа пісьманосцы дастаўляюць дзесяткі газет і часопісаў. Ліквідавана непісьменнасць. Штораз больш моладзі вучыцца ў сярэдніх школах.

І тут, у далёкай мясціне Беласточчыны разам з народнай уладай пачалося новае, светлае жыццё.

АНАТОЛЬ НЕСТАРЧУК.
Мелешкі
пав. Беласток.

Трэба дапамагчы

Сяляне вёскі Ячна (Дамброўскі павет) некалькі год таму, пачалі будову Дома Культуры. Сваімі сіламі звезлі камені, закупілі цэмент,

пабудавалі фундамент і падрыхтавалі каля 4.500 штук пустакоў на сцены.

Калі пачалі будаваць Дом Культуры, многа абяцаў Аддзел культуры ў Саколцы — дапамагчы аднак не патрапіў. Сёння Ячна належыць да Дамброўскага павета, які таксама гэтай справай не цікавіцца.

А можа ваяводскія ўлады зацікавяцца і дапамогуць сялянам з Ячна пабудаваць гэты Дом, у якім маглі б развіваць культурна-асветную работу.

Б.

Хуліганаў трэба караць

У нашых вёсках ёсць стары і вельмі прыгожы звычай. Калі які-небудзь хлопец прыедзе з войска ў адпуск да дому, — сябры арганізуюць забаву. Сходзіцца тады моладзь, танцуюць, спяваюць, салдат расказвае аб жыцці ў войску. Несумненна прыемна хлопцу сярод сваіх сяброў. Прыемна вяртацца ў сваю часць каб далей працягваць службу.

Аднака-ж не заўсёды так бывае. Казік Шыманскі з Меляшкоў, Беластоцкага павета паехаў у сваю часць у кепскім настроі. Ды і не толькі ў кепскім настроі, а яшчэ і пабіты.

А як-жа, была забава, былі танцы. Вясёлы настрой сапсавалі хуліганы, якія напіўшыся водкі моцна пабілі Казіка і яго брата Тадэуша. Цяпер Тадэуш лечыцца дома. Казік пабіты паехаў у часць.

Ініцыятарам бойкі быў Анатоль Лавіцкі. Справа непрыемная. Тым больш, што моладзь з Меляшкоў у большасці члены ЗМП. Справай неадкладна павінна зацікавіцца пярвічная арганізацыя ЗМП і абмеркаваць паступак Лавіцкага і яго сяброў на сходзе.

Падобныя выпадкі не могуць паўтарыцца.

Н.

Пра машыны ніхто не дбае

У нашым сельгаскааператыве ў Плёсках — Бельскага павета ёсць многа розных сельскагаспадарчых машын. Кааператыўшчыкам яны вельмі многа дапамагаюць у працы, аблягчаюць ле і прычыняюцца да атрымання лепшых ураджаяў. Аднак праўленне кааператыва, а зрэшты і ўсе кааператыўшчыкі вельмі нядбайна абыходзяцца з гэтымі машынамі, таму яны часта без усялякага прыкрыцця стаяць дзе-папала і нішчэюць на даждкы.

Таксама нядбайна абыходзіцца са сваімі машынамі і ПОМ у Бельску. Вось напрыклад трактар на якім працуе Уладзімір Тарасюк ужо даўно стаіць сапсаваны, а ПОМ яго ня рамантуе. А гэты ж трактар у час жніўенскіх гарачых прац — з'яўляецца неабходным.

В. М.
Плёскі.

Па слядах нашых матэрыялаў

„Бляскі і цені Беластоцкіх дываноў"

Пад такім загалоўкам у 8 нумары «Нівы» з 22 красавіка быў змешчан артыкул у якім крытыкавана недахоп апекі ў напрамку далейшага развіцця талентаў яноўскіх ткалль.

Міністэрства культуры і мастацтва ў Варшаве і дырэктар Цэнтральнага Праўлення выяўленчага мастацтва і выставак тав. Яніна Круліхоўская, паведамілі рэдакцыю, што артыкул І. Вераса быў вынясен на абмеркаванне ў міністэрстве, і крытыка ў адрас міністэрства прызнана правільнай.

Міністэрствам культуры і мастацтва разам з Краёвым Саюзам працоўных кааперацыі ЦПЛЫА намечана рад канкрэтных мерапрыемстваў накіраваных на палепшэнне работы вясковых ткалляў. Ужо 5 га чэрвеня распачата ў Янове вучобу маладых таленавітых дзяўчат пад кіраўніцтвам Схаластыкі Круповіч.

Таксама вучацца ткаллі ў Рудзе, Граеўскага павета. Акрамя таго гэтымі днямі Міністэрства культуры зноў прызначыла 4 700 зл. на патрэбы ткалль.

Р.

„Бывае і так"

Пад такам загалоўкам у 18 нумары «Нівы» была змешчана нататка, у якой гаварылася аб недахопах у рабоце бібліятэкі ў вёсцы Плёскі.

Павятовая бібліятэка ў Бельску—паведамляе, што намечаны меры па выпраўленні недахопаў. Загадчык бібліятэкі Уладзімір Іванюк за лёгкадумныя адносіны да справы ўжо звольнены, а на яго месца будзе пастаўлены іншы.

*

„Уціхамірыць хуліганскія буянствы"

Пад такім загалоўкам у 19 нумары «Нівы» была змешчана нататка, у якой гаварылася аб дрэнных і хуліганскіх паступках Язэпа Лясоты ў вёсцы Новасады (Беластоцкі павет).

Як паведамляе ГРН у Ялоўцы хуліган быў пакліканы ў калегію, якая асцярагла яго прад пагражаючай карай і запатрабавала паправы.

Язэп Лясота сказаў, што неадкладна зменіць свае паводзіны і будзе добра захоўвацца.

Апрача таго за далейшымі яго паступкамі будзе сачыць арганізацыя ЗМП у Новасадах.

Па просьбе чытачоў у сённяшнім нумары адкрываем куток пад загалоўкам: — «Пазнаёмімся», у якім будзем змяшчаць адрасы нашых чытачоў, якія хацелі-б навязаць сяброўскую сувязь і перапісвацца паміж сабою. Дык будзем знаёмы:

Маю 18 год. З'яўляюся завочна вучаніцай Пэдагагічнага Ліцэя ў Беластоку. Вельмі хацела-б перапісвацца з чытачамі «Нівы» — настаўнікамі, або слухачамі Пэдінстытута з Совецкай Беларусі і дзяліцца з імі сваімі думкамі і меркаваннямі адносна настаўніцкай працы.

Хто-б згадзіўся на маю прапанову навязаць гэткую сяброўскую сувязь, прашу пісаць па адрасу: Ніна Бручка, Беласток, вул. Сталіна 151/53.

С. ЯНОВІЧ (5)

Родная глухамань

— Я... я не хачу за яго, мама... — урэшце выціснула з сябе.

— Што ты дочачка, з глузду з'ехала. Гэтакім чалавекам пагарджаеш — засакатала маці. Дурненькая ты, я думаеш не ведаю куды ты хіліш. Я ўсё ведаю. Я-ж хачу твайго дабра, дочачка. Ты выкінь сабе з галавы гэтага Пятра Рамейчука, Шляховіцкага парабка сына. Ён толькі табе галаву закруціў. Хацеў папросту з табой пагуляць ды ўсё — раззлавалася. Думаеш, што ты ў яго першая. Там у Беластоку ён ужо перакінуў такіх як ты дзесяткі, гэты ветрагон. Ты зразумей, што я хачу твайго шчасця, каб табе добра жылося. А Рамейчук пагуляў бы з табой з месячык, яшчэ не дай божа, скрыўдзіў-бы і шукай ветру ў полі.

Ты лепш паслухай, што маці табе кажа.

...Пабач, што цяпер варта Раманаўскіх Настуля... Памятаю, яшчэ да вайны, часценька прыязджаў сюды да яе якісь настаўнік. Хадзілі, шпацыравалі, абяцаў, што ажэніцца з ёю, і што?... Потым кінуў яе і недзе знік, пакінуў адну з дзіцём... усе яны такія гэтыя інтлігенты ці інтылілігенты, бог ведае як там іх завуць, — заключыла, і пачала далей есці.

— У сераду якраз у нас святочны дзень. Пойдзеце ў Раду запішацеся, а праз два тыдні сыграем вяселле. Тваё шчасце дочачка. Вяселле будзе на славу. Такі муж гм... гм... гм... — цешылася маці.

Непрытомная са шчырага болю, Марыся кінулася ў пакой і абяссіленая ўражаннем прылягла на канапу.

— „Няўжо Пятро такі, няўжо маці кажа праўду. Не, не, гэта хіба няпраўда... няпраўда — выкрыкнула ўголас. Ён ж такі шчыры, так ветліва адкрыта глядзеў мне ў вочы, з такой пашанай адносіўся да мяне... — але тут ёй успомнілася прыгода ля куста язміну.

... — А зрэшты, зрэшты хто іх ведае... з гэтымі мястовымі, мо' і сапраўды так ёсць... — пачало закрадацца ў марысіну душу, сумненне.

— Ты не будзь дурная, Манячка. Маці табе зла не зычыць — пачула над самай галавою матчыныя словы.

* * *

Пятро прывычна павярнуў з гасцінца на нешырокую дарогу, што ішла ў самыя Шляховічы. Да вушэй недзе з-за зялёнай сцяны старога лесу, далятаў развітальны грукат колаў ад'язджаючага цягніка. Рамейчук нецярпліва зірнуў на заходзячае сонца.

„Каб як хутчэй вечар — падумаў. Цікава, што цяпер робіць Марыся. Напэўна стаіць ля люстэрка ды падбірае сукенкі. Эх ты дзівуня — ўсміхнуўся. Трэба будзе сягоння з ёю пагаварыць. Так далей нельга. Навошта гуляць у хованкі ..".

У гэты момант, здаецца каб мог то ляцеў-бы на крылах, туды ў Зарэчаны, у тую ледзь выныраючую з зеляніны вішань хату ў якой жыве Марысячка.

Увайшоў у вёску. Праходзячы ля хаты Лісоўскіх убачыў выходзячага з гарода на панадворак Янка.

— Здароў, Янка!

— А, Пятро, прыбыў — прамовіў, з нейк дзіўнай клапатлівасцю аглядаючы зашчапку ў веснічках.

— То, што ў цябе новага чуваць? Адсвяткаваў ужо ці яшчэ сабіраешся святкаваць? — радасна гаварыў Пятро.

Янка моўчкі падыйшоў, прывітаўся.

— Пабудзь Пятро тут крыху. Зараз пойдзем. Бацькі яшчэ не прышлі з вячэрні. Трэба замкнуць хату.

— Ідзі, толькі хутка.

Пятро ўжо стоячы на ганку, клікнуў сябра.

— Ведаеш што, хадзем зойдзем да нас.

— Не, ды я не маю часу і...

— Хадзі, хадзі. Толькі на хвілінку.

— Не, я сягоння не буду піць...

— Хадзі, штось табе маю сказаць — неадступаўся Янка.

Увайшлі ў хату. Перад невялічкім акенцам пакойчыка калыхалася з маладымі пладамі буйназялёная галіна чарнасліву.

— Сядай, адпачні — запрасіў Янка, зачыняючы пачарнелыя ад старасці дзверы. Падыйшоў да Пятра, выняў з кішэні папяросы:

— Закуры.

Пятро неразумеючымі вачыма паглядзеў на сябра. Узяў папяросу. Прыкурылі.

— Ведаеш Пятро... Не буду, я табе тут многа круціць... Да Марысі няма чаго ўжо табе спяшацца...

— Як гэта няма чаго — перабіў Пятро.

— А так... Няма чаго. Сёння яны ўжо запісаліся ў Радзе... Марыся і Рыгор Лакшавец.

Сказаўшы гэта, Янка наблізіўся да вакна ды пачаў разгублена назіраць за спрэчкай вераб'ёў у лістаце чарнасліву. У пакоі запанавала невыносная цішыня парушвана толькі пасьвістамі выдыханага тытунёвага дыму ды вераб'іным свірготам.

Рыпнула табурэтка і з-заду пачуўся дрыжачы Пятровы голас:

— Дай яшчэ закурыць.

КАНЕЦ.

26 ліпеня г. г. урад Егіпта прыняў пастанову аб нацыяналізацыі Суэцкага канала.
(З друку).

Без надпісу. (Юманітэ).

Для людзей

Як падумаю што толькі ў нас не робіцца для людзей, то аж нейк на моташнасць збіраецца чалавеку.

Хацеў я аднойчы ў нядзелю пагаліцца каб выгляд у мяне культуральны быў і што вы думаеце; хадзіў увесь дзень не голены і прыпяваў:

Барада мая барадачка,

Як-жа ты мне адрасла...

А таму, што ўсе цырульні былі зачынены бышпам кааператыўныя цырульні, якія здаецца для людзей існуюць, нельга ў нядзелю на дзве-тры гадзінкі адчыніць

А мо' гэта і правільна!? Баратыя людзі існуюць на свеце каб цырульні план выконвалі

Альбо прыпомнім іншы прыклад, калі Стэфенсон вынайшоў першы паравоз, тады і чаргі ля касы не было і чыгуначкі дагаджалі пасажырам лепш чым кавалер прыгожай дзяўчыне.

А цяпер чыгуначнікі чхаюць звысоку на пасажыраў На беластоцкім вакзале ў 5-6 гадзін раніцы чарга ля касы даўжэйшая чым за селядцамі. Многія не паспяваюць нават білет купіць і ў вагоне плацяць штраф і ўяўляюць сабе што чыгунка людзям пабудавана, от што за наіўныя людзі

А мо' думаеце што склад апалу такcама для людзей? Ого, то ў такім выпадку вы не ведаеце грамадзяніна Зільберблата — дырэктара ваяводскага гандлю вуглем.

Ён завёў такія парадкі, што з чалавекам які прыйшоў за вугальком размаўляць не хоча Там скажуць колькі вы павінны заплаціць і каціцеся абаранкам далей Які вугаль вам [illegible]ззуць — невядома, а колькі будзе таго вугалю, які фурманшчык высыпле ў вас на панадворку — гэта дзяржаўная таямніца Калі хочаце самі браць вугаль і прысутнічаць пры вагах вы абавязаны паказаць карту на ўласнага каня, таму, што конь у іх больш паважаецца, чым чалавек.

Спаткаў я ў Бельску, у кнігарні селяніна, які выкарміў парсюка, здаў у ГС і атрымаў паперку на 600 кілограмаў вугалю Было гэта ў лютым месяцы, узрадаваўся мужычок, якраз у яго апалу не было Думае — вось добра! Я пакланаціўся і для людзей мяса прывёз, а гэтыя людзі дапамаглі мне вуглем, з маразам ваяваць.

Радасць была кароткая, таму, што на складзе вугалю не было, а ў красавіку паперка ўжо была нядзейная. І хоць ПЗГС ведаў што вугалю не было, пры панаваў селяніну прадставіць даведкі з Грамадскай Рады, што: здаў корміка, а вугалю не прывёз з складу апалу, што вугалю не было [illegible] павінен прыкласці да гэтага прашэнне і.. мужычок вылаяўся, і паехаў у вёску ні з чым.

У магазіне ПСС пры вуліцы 1-га Мая 20 у Беластоку пад самай столю вісіць плакат: «Правы пакупніка», а рэшта напісана маленячкімі літарамі так, што пакупнікі нічога не могуць даведацца пра свае правы.

Мо' скажаце, што гэты плакат для людзей павесілі?

А наш з вамі, чытачы, абавязак выцягваць за вуха на сонейка ўсіх тых, якія на людзей плююць.

І калі мы такога бюракрата выцягнем і пакажам, то гэтым добрую справу зробім.

Дзядзька Лявон

Генерал і жанчына

Было гэта ўжо даўно
Ды аж у Петраградзе:
Гуляў царскі генерал,
У поўным парадзе.

Надумаўся ён прайсці
Праз рынак сталіцы,
Дзе жанчыны прадаюць
Лён, бульбу, суніцы.

Няўважліва йшоў, —
І адну нябогу
Пакрыўдзіў: разсыпаў кош
Суніц на дарогу.

Жанчына — ў крык: — Гультай,
Чаго людзям псоціш,
Па зямлі ідзеш, а сам
Варон у небе сочыш!

Генерал жа грозна — зірк,
Ды тупнуў нагою:
— Маўчы, баба! Паглядзі,
Хто перад табою?!

— Як, за сваю крыўду я..
На'т не адазвіся!?
Вось зараз-жа разбірай —
Пачала бабуся.

— Маўчы баба, ні гу-гу,
Бо зубы зраўняю!
Паглядзі, вось на мундзір —
Тое, што дар маю!

А жанчына андарак
Вышэй паясніцы:
— Паглядзі вось і ў мяне
Тое, што й ў царыцы

СЦЯПАН ЛУНЕВІЧ

Студэнт

Бацька гаворыць да сына:

— Ці надумаўся ўжо што будзеш рабіць, калі здасі экзамен?

— Безумоўна. Буду моцна дзівавацца

У час буры

Гром начной буры абудзіў малога Андрэйку

— Мама, я баюся..

Матка: — Чаго баішся, сынок?

Андрэйка: — Хацеў бы на ложка матулі, бо ў маім грыміць...

Кіноклуб

Жыхары вёскі Семяноўка, Гайнаўскі павет супольна пачалі будаваць кіноклуб. За сабраную складчыну было куплена дрэва Пляц на пабудову кіноклуба і спартыўнае пляцоўкі ахвяравала старая ўдава Эльжбета Шыманюк.

Пастаўлена зруб будынка (16 на 8 метраў) а на рэшту матэрыялаў не хапіла грошай.

Кіноклуб усе грамадай,
Ставіць пачалі ад складак.
Будавалі з цэлай сілы,
Скончыць грошай не хапіла.

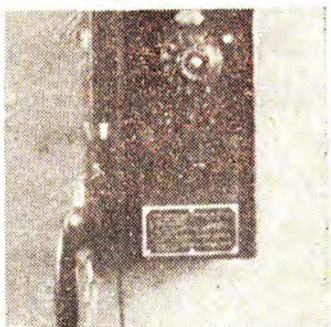
І стаіць сабе будова,
Новы кіноклуб вясковы.
З небам размаўляюць крокзы:
„Прыдзе восень — будзем мокры".

Выглядаюць вокнаў дзюры,
Ці ня едзе хто з культуры?!
Проста з Гайнаўкі, з павета —
Бо ужо-ж мінае лета.

Ужо па небе паўзуць хмары,
Пачаў дожджык засякаць
А працаўнікаў з культуры —
Не відаць і не чуваць!

К.

„Не прападзе і не... атрымаеш..."

Есць такая прыказка: «Не прападзе і не атрымаеш» А як кажуць, прыказкі з'яўляюцца мудрасцю народаў..

Дагэтуль то я не верыў, але некалькі дзён таму назад пераканаўся так сказаць, на ўласнай шкуры (чытай — кішэні).

От здавалася б такая непрыкметная машынка вісіць сабе спакойна на сцяне ў чыгуначнай станцыі ў Беластоку; а якое ў яе ненасытнае горла ..

Я гавару гэта пра тэлефон-аўтамат, які дзеля «дабра чалавецтва» павесіў ПЗЛ у Беластоку.

Аднойчы перад ад'ездам у Гайнаўку, мне вельмі спатрэбавалася пазваніць у рэдакцыю.

Размяніў я 5 зл, дакладна прачытаў інструкцыю і ўкінуў 50 гр — затрашчэла ў аўтамаце Тады набраў адпаведны нумар і... нічога Давай я яшчэ раз Тое самае. Ну думаю сабе — «да трох разоў штука» Паўтарыў я трэці раз такім самым парадкам гэты цырыманіял і зноў нічога
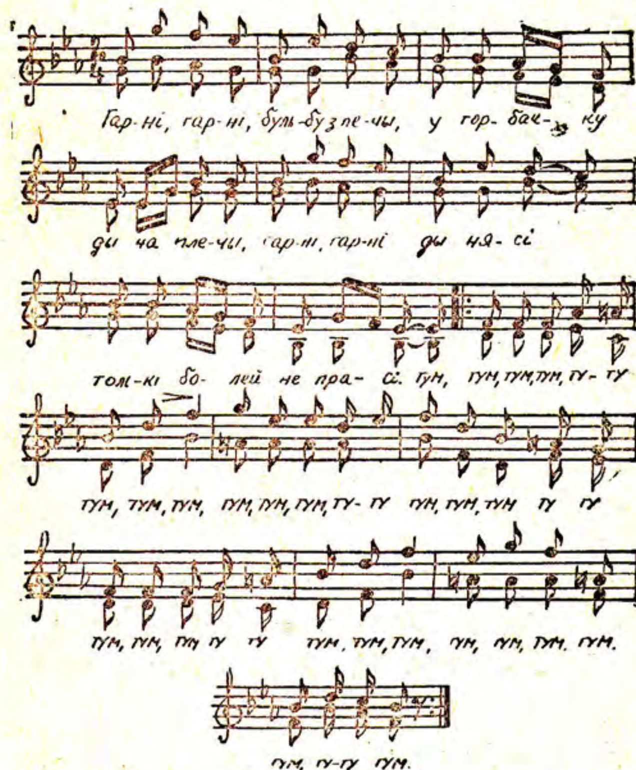
І так далей, аж засталася ў мяне толькі адна пяцьдзесятка Не ўлезла ўжо яна ў прагнае горла.

Неадкладна паведамляю ПЗЛ у Беластоку, каб якнайхутчэй апаражнялі гэтую хітрую машыну Дык цяпер ужо можна сказаць у літаральным значэнні гэтага слова, што «тэлефон - аўтамат зусім не дзейнічае».

І ВЕРАС

Гарні, гарні, бульбу з печы

(народная беларуская песня)

Гарні, гарні, бульбу з печы,
У торбачку ды на плечы,
Гарні, гарні ды нясі.
Толькі болей не прасі.

Тум, тум, тум, тум, ту ту тум..
(і далей, як пад нотамі)

Бульбу пякуць, бульбу вараць,
Бульбу ядуць, бульбу хваляць,
З бульбы мука, з бульбы каша,
Прападзі ты, доля наша
Тум, тум, тум, ту ту тум... і г. д.

Хоць да полькі ногі хоткі,
Да кадрылі ногі крывы.
А як стануць ў дуду йграць,
Ног ня можна ўтрымаць

Тум, тум, тум, ту ту, тум... і г.д.

Вялікі конкурс

У сёняшнім нумары змяшчаем 6 купон Вялікага літаратурнага конкурсу Прыпамінаем, што ўмовай конкурсу з'яўляецца: — адгануць імя і прозвішча пісьменніка, назваць загалоўкі яго выдатнейшых твораў напісаць на асобным паперы, якія творы чытачу найбольш спадабаліся і чаму.

Заўвага: на канверце трэба падаць дакладны свой адрас.

* * *

Шматлікія чытачы пытаюць рэдакцыю ці яшчэ цяпер можна ўзяць удзел у конкурсе Рэдакцыя вырашыла пашырыць ім магчымасці Дзеля таго каб больш чытачоў маглі браць удзел у конкурсе тэрмін дасылання ўсіх 10-ці купонаў прадаўжваецца да 30 верасня г г

Яго твор: «Пінская шляхта».

КУПОН VI			
Імя і прозвішча пісьмечніка	Імя	Прозвішча	Адрас ....
Яго творы			
Мне найбольш падабаліся творы			

Адказы на складанку змешчаную ў 17 нумары часопіса

Выразаны часткі складанкі складаюць слова ЛЕНІН Рэдакцыя атрымала каля 300 правільных адказаў Сярод удзельнікаў конкурсу разыграна ў латарэю 20 кніжных узнагарод.

Узнагароды атрымалі: Уладыслаў Гавенчык — Элк; Аўгіня Красоўская — Скупава; Янка Бародзіч — Кнышэвічы; Язэп Пятэльскі — Белагорцы; Ніна Цішэль — Клюковічы; Алесь Тыханюк — Літвінавічы; Таццяна Жамойда — Поўднёвы Востраў; Генрых Экетаровіч — Ліпшчаная; Тацяна Кот — Арэшкава; Рыгор Парфінюк — Арэшкава; Люба Жменько — Волька; Андрэй Тышук — Беласток; Сцяпан Дунда — Палічна; Васіль Клячынскі — Нараўка, Язэп Добранскі — Гданскае ваяводства; Вера Бароўская — Нараўка; Янка Леўчук — Чыжыкі; Васіль Новік — Лука; Лявонь Салавей — Новая Луплянка; Лявонь Рачкевіч — Дабравода; Мікола Фірс — Чыжыкі

Узнагароды рэдакцыя высылае поштай.

АГАФОН АБРОТКА ШУКАЕ СЛОЯЎ

Бацька абрывае вішні.
Маці кажа: — Слоі вычні!
Агафончык: — Зараз, мама,
Я пайду куплю да крамы.

Прэцца хутка як «Пабеда»
Проста ў краму на Малмеда,
Зачапіў за ганк нагою...
Яму кажуць: — Няма-ж слояў.

На вуліцы Першамая
Зноў аб слоі ён пытае.
Прадаўшчыца: — Калі ласка,
Слоі маюць на Варшаўскай...

Ідзе, глядзіць — вачам не верыць,
Замкнёны паперам дзверы?!
У ПДЦ-е сказаў інспектар:
— Цяпер слоі йдуць на
ЭКСПАРТ!!!

Агафон пры тэлефоне,
Проста да гуртоўні звоніць:
Дайце слояў — каб вас чорт,
Нельга-ж ўсіх слаць на
ЭКСПАРТ!!!

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ Адрас рэдакцыі: гор. Беласток, вул. Кілінскага 7/1, Тэлефоны: Гал. рэдактар і сакратарыят 25 89, аддзелы рэдакцыі 36 43. Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр. Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.
Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-292